

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

Jaunimo Metai

Sausis - January 31, 1966

Nr. 12

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SOVIETŲ SIEKIMAI

NEPAISANT VISŲ OFICIALIŲ MASKVOS PAREISKIMŲ. AMERIKOJE VIS DAR TIKIMA, KAD SOVIETAI PAGEIDAUTŲ TAIKOS VIETNAME. — NE DĖL MEILĖS AMERIKIEČIAMS, BET DĖL SAVO ŠALTŲ APSKAIČIAVIMŲ IR NAUDOS. — KELIOS TEORIJS TUO KLAUSIMŲ.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

"I can't help but believe that he used his presence there to promote useful discussions" -- pareiškė prezidento Johnsono taikos piligrimas W. Averell Harriman, grįžęs iš kelionės po pasaulį, apie Kremliaus aukšto pareigūno Šelepino viešnagę Šiauriniame Vietname. Iš kur tas tvirtas tikėjimas, kad sovietai priešingai jų pačių pareiškimams, norėtų taikos Vietname? Tuo reikalu jau seniai suka sau galvas visa eilė kolumnistų, o U. S. News & World Report magazinas apklausinėjo visą eilę "sovietologų", įskaitant ir Valstybės Departamento ekspertus, kurių atsakymus paskelbė savo sausio 31 d. Nr.: "What is Russia's game now?"

Beveik visi tuo klausimu susidomėję sutinka, kad įvykių raida pietryčių Azijai buvo iki šiol labai palanki Maskvai ir ji, ją išnaudodama, padarė keletą diplomatinų ėjimų, kurie dar daugiau pakėlė jos prestižą ir sumažino jos konkurento Raudonosios Kinijos garbę. Kosyginas sėkmingai tarpininkavo Indijos-Pakistano karo pailiavimą prateisimui, kas sulaukė pritarimo visame pasaulyje. Brežnevą pademonstravo sovietų pozicijų stiprumą Išorinėje Mongolijoje, o jo dešinioji ranka ir ateities konkurentas Šelepinas gavo itin sunkų, tačiau įmanomą nugalėti uždavinį Šiauriniame Vietname. Mat, Raudonoji Kinija įrodė, kad ji yra daugiau triukšmingas negu baisus popierinis tigras ir jei Šiaurinis Vietnamas norėtų nugalėti Ameriką pietiniame Vietname, jis tai galėtų padaryti tik su sovietų, bet ne kiniečių talka.

Tačiau Šelepinas to negali įrodyti vien žodžiais ir, Europos valstybių žvalgybos duomenimis, Hanoi valdovas Ho Chi Minh pareikalavo praktiškų meilės įrodymų. Jis pareikalavęs ginklų ir mašinų, maisto, ypač mėsos ir riebalų, ir net tarptautinės ekspertų brigados, sudarytos iš Rytų Europos specialistų. Šita pagalba Šelepinas pažadėjęs ir atrodė, kad sovietai ją stengsis siųsti sausumos keliu per Kiniją. O kas, jei Kinija tų siuntų nepraleistų? Tada sovietai visą kaltę galėtų verstį ant Kinijos, kas jiems būtų labai naudinga. Kiekvieno atveju, Vietnamas duoda sovietams puikią progą įrodyti pasauliui, kad tik jie gali vadovauti komunistiniam pasauliui. Bet kodėl tada Harrimanas

tiki, kad sovietai norėtų karo likvidavimo ir pasitenkintų laimėjimu tik tuo, ką jie galėtų gauti per derybas ir šantažą, bet ne realia karine jėga?

Visų pirma sovietams per Kiniją (ar aplink ją) Vietnamą pasiekti daug sunkiau negu amerikiečiams, antra -- sunku surasti bent kokį motyvą, kuris juos verstų rizikuoti totaliniu karu. Atvirkščiai, jiems reikalingas bendradarbiavimas su Vakarais ūkinėje srityje, kad patenkinus jų imperijos gyventojų augantį geresnio gyvenimo reikalavimus.

Visi žinovai teigia, kad sovietai nėra suinteresuoti Vietnamo karo ilgu tęsimu, o tuo labiau jo išplėtimu. Šito jie tačiau negali viešai pripažinti, norėdami išvengti kiniečių kaltinimų, kad jie išdavė komunistinę revoliuciją. Jei viešos ar "tylios" taikos nebūtų galimybių ten pasiekti, JAV ko gero galėtų pradėti bombarduoti Šiaurinį Vietnamą visu smarkumu, nors prieš tai krašte yra smarki opozicija. Tuo atveju kiniečiai pasiųstų savo pagalbą, į ką amerikiečiai galėtų atsakyti Kinijos taikinių bombardavimu, žinoma, atominiu. Tada turėtų pradėti veikti Sovietijos-R. Kinijos apsigynimo sutartis. Atseit, sovietai turėtų rizikuoti savo kailiu tam, kad išgelbėtų konkurentą! Savaime aišku, kad tokios eigos jie nenorėtų.

Dėl viso to išvedama, kad sovietams yra nepakeliami su karo išplėtimu ir jie siekia ta prasme paveikti Ho Chi Minhą. Tačiau, jei sovietai iš tikro įtikintų Hanoi savo pažadus teisingumu ir gali gale Šiaurinį Vietnamą įtraukti į savo įtakos sferą, kokia nauda iš to Jungtinėm Amerikos Valstybėm?

Pasak U. S. News, Valstybės Departamento žinovai tuo atveju skaitosi su dviem galimybėmis. Pirmoji yra ta, kad sovietams karas nėra ne tik nereikalingas, bet ir pražūtingas, už tat jie vengs, taip sakant, pertempti stygą. Iš kitos pusės čia neužmirštama, kad, nepaisant kai kurių bendrų interesų, sovietų ir JAV sistemos yra iš esmės konkuruojančios ir priešiškos. Nėgalima esą užmiršti, kad sovietai savo pasaulio revoliucijos siekio nėra atsisakę. Jie ginčijasi su kiniečiais ne dėl galutinio tikslo, bet tik dėl būdo jam pasiekti.

Dėlto, pagal JAV pareigūnus,

Kanados Lietuvių Fondo Taryba po posėdžio gruodžio 5 d. Sėdi iš kairės: A. Rinkūnas, Tarybos pirm. V. Ignaitis, Valdybos pirm. dr. A. Pacevičius ir P. Lelis. Stovi: dr. J. Yčas, V. Balsys ir St. Jakubickas. Nuotraukoje trūksta kitų Tarybos narių: P. Januškos, J. Simanavičiaus, A. Paškevičiaus, dr. H. Nagio ir J. Lukuševičiaus.

Kanados Lietuvių Fondas

Prieš tris metus įsisteigęs K. L. Fondas, šiuo metu jau turi virš \$20,000. Palyginus su JAV Lietuvių Fondu tai tik dešimtdalis, bet Kanados lietuvių skaičius ir pajėgumas maždaug tą santykį ir atitinka. Kanadoje yra apie 30,000 lietuvių, bet iš jų tik 2/3 dalyvauja Lietuvių Bendruomenėje, kiti yra atitole nuo lietuviško gyvenimo arba priklauso prie taip vadinamų "pažangiųjų", taip kad Lietuvių Fondo išugdytė tenka skaitytis tik su 20000 lietuvių.

Didesnės kolonijos, kur lietuvių skaičius skaitomas tūkstančiais, yra tik trys: Torontas 8 tūkst., Montrealis 6 t., Hamiltonas 2 t. Fondas daugiausia iš jų ir tikisi.

Pagal sudarytą Fondo planą, Toronte numatyta

ir tuo atveju, jei sovietų pažinros laimėtų Šiauriniame Vietname, Jungtinės Amerikos Valstybės laukia labai daug galvosių ir bėdų.

Čia norėtųsi pridėti, kad JAV turi daugiau galimybių atviroje kovoje, negu slaptoje, nes tuo atveju sovietai galėtų susilaukti efektingos talkos iš savo "penktosios kolonos" šio krašto viduje, iš savo sąmoningų ir nesąmoningų talkininkų.

surinkti \$35,000. Montrealyje \$20,000, Hamiltone \$10,000, Helhi-Tillsonburg \$7000, Londone ir Winnipege po \$3000 ir visose kitose kolonijose po \$2000. Tai iš vis sudarytų \$100,000, ko Fondas ir siekia. 1966 ir 1967 m. užplanuota surinkti po \$15,000, taip kad švenčiant Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukaktį 1968 m. vasario 16

d. būtų pusė Fondo užpildyta, t. y. \$50,000. (JAV Fondas tuo pat laiku numato surinkti \$500,000). K. L. Fondo valdomuosius organus sudaro Fondo Taryba iš 10 asmenų ir Fondo Valdyba iš 5 asmenų. Pirmas Tarybos posėdis įvyko praėjusių metų gruodžio 5 d. Jame nutarta šiais metais pirmą sykį paskirstyti pelną. Tam tikslui išrinkta pelno

ELEKTRŲNŲ JĖGAINĘ STATO IR TAIŠO

Elektrėnuose -- Anykštos ežero pakrantėje, ties Vieviu -- toliau vyksta didžiosios šiluminės elektros jėgainės statybos darbai. Jau atgabenta penktoji 300,000 Kw galingumo turbina (jau veikia keturios po 150,000 Kw). Cementuoja pamatus ir šeštajai, irgi 300,000 Kw turbinai. Iš viso jėgainės galingumas turi būti 1,200,000 Kw.

Tuo pačiu metu vyksta ir pernai atrastų klaidų taisymai: statomi mazutui laikyti įrenginiai ir naujas kaminas, kuris bus 250 metrų (820 pėdų) aukščio. Jėgainė buvo suprojektuota kūrėti gamtinėmis dujomis, imamos iš Dešavos (Ukrainos). Taip iki pusės buvo ir pastatyta, dujų vamzdžiai sudėti, ir

įrengtoji jėgainės dalis pradėjo veikti dujomis kūrenama. Tačiau, dėl viešai neminimų priežasčių, pereitą rudenį dujos buvo atvestos, projektuotojai nubauti, jėgainė nutarta kūrėti mazutu. Dėl to teko dujoms pritaikytiuosius įrengimus griauti ir perstatyti. Dėl to reikia ir to milžiniško (viso) Sov. S-gojaus (šiausio) kamino. Ta projektuotojų klaida sudariusi milžinišką nuostolį.

Kokiais duomenimis remiantis apskaičiuota, kad neapsimoka dujas naudoti (net jeigu ir vamzdžiai jau vistiek yra) žino tik Maskvos elektrinių ministerija. Bet mazutą naudojanti jėgainė nebebus taip griežtai surišta tik su vienu kuro šaltiniu. (ELTA)

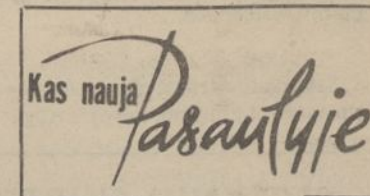
Inž. A. Mockus žuvo lėktuvo katastrofoje

Š. m. sausio mėn. 14 dieną skaudi žinia sukrėtė vietos lietuvių: Kartagenoje, pajūrio mieste, pakilęs lėktuvas Bogoton ir tik per pora kilometrų nuo pakilimo tako dėl nežinomų priežasčių krito jūron su 59 keleiviais, kurių tarpe buvo ir vienas lietuvis, inž. ALFONSAS MOCKUS. Išgelbėta tik 4. Dingusių tarpe a. a. A. Mockus.

Inž. Alfonsas Mockus buvo ilgametis DISTRAL firmos, jos organizatoriaus ir vadovo inž. VYTAUTO DIDŽIULIO bendradarbis. Tarnybos reikalais pora savaičių pabuvojęs Kartagenoje, savaitgalį skubėjo pas savo šeimą, kuriai visad daug dėmesio ir širdies skyrė. Deja, jūros bangos pasigriebė jį, vos 42 metus peržengusį. Skausme liko žmona dailininkė NIJOLĖ MOCKIENĖ - SAVICKAITĖ, sūnus ir dukrelė, dar taip reikalingi tėvelio globos. Gedulas apgaubė ir visą lietuvių koloniją, kurioje jis buvo visiems mielas ir artimas. A. S.

skirstymo komisija. Taip pat nutarta sustiprinti Fondo vaju ir tam reikalui išrinktas vajuos pirmininku dr. J. Yčas.

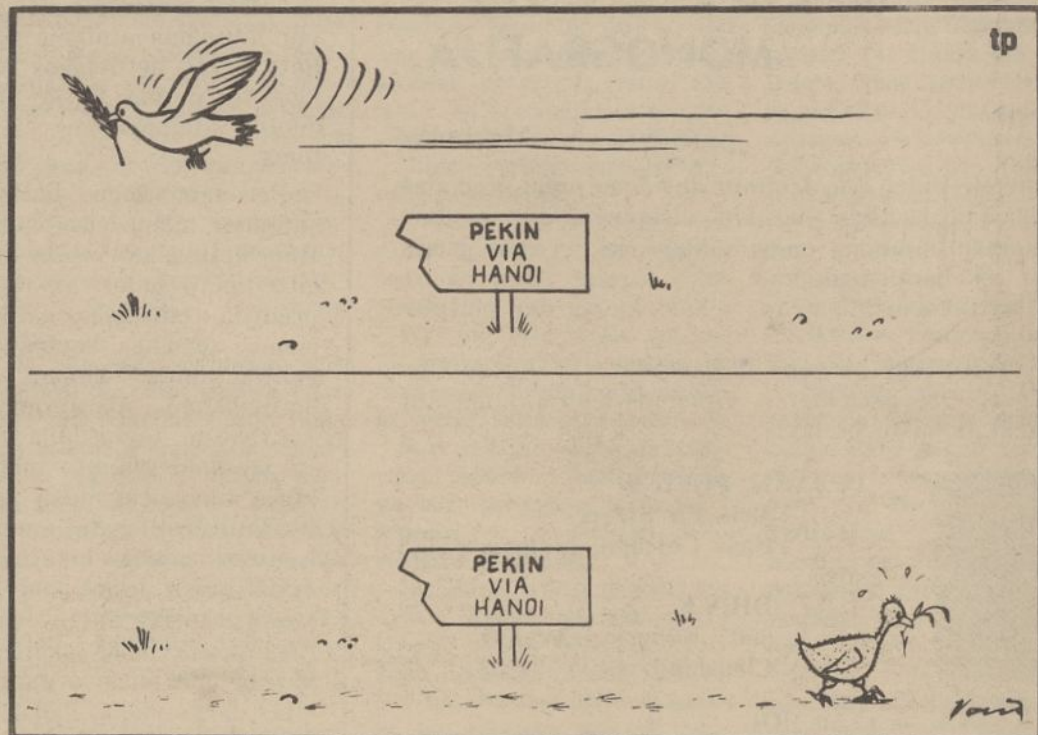
P. Lelis

* SOVIETINĖ SPAUDA skelbia, kad ruošiamą grupę kosmonautų skridimui erdvėje 30 dienų laikotarpiui. Raketa galėsianti taipinti nuo 3 iki 8 kosmonautų.

* IŠ VIENOS GAUTOMIS ŽINIOMIS, spauda rašo apie suėmimus Vengrijoje. Ten buvo ruošiamos viešos demonstracijos ryšium su smarkiu prekių kainų pakilimu.

* JAV PAŠTO ĮSTAIGŲ modernizacijai ir pašto siuntų pristatymo pagreitinimui ruošiamasi išleisti 65 mil. dol.

Be žodžių...

Iš veiksnių suvažiavimo Clevelande sausio 22-23 d. Kalba PLB pirm. J. Bachunas, iš kairės sėdi: dr. B. Nemickas, V. Sidzikauskas, A. Mikulskis ir Br. Bieliukas. V. Plidžinsko nuotrauka

KARAS IŠ ANAPUS (10)

Maskvoj pirmomis karo dienomis

Vakariečiai laikraštininkai Maskvoje pirmomis karo dienomis pajuto naujus suvaržymus ir pasijuto atidžiau sekami. Miesto sienos buvo nuklijuotos plakatais, raginančiais kovoti su naciais ir šnipais. Ant vieno buvo nupieštas sovietiškas tankas betraiškęs milžinišką gyvatę su Hitlerio ūsais, kitame raudonosios armijos karys smeigė durtuvu Hitleriui į kaklą. Visur buvo pridėti ženkliukai: "Sutraiškyti fašistinę gyvatę! Atsišaukiamis moterys buvo kviečiamos eiti dirbti į kolchozus, kad vyrai galėtų vykti į frontą. Gį kovai su tikėjimu skirtas žurnalas "Bezbožnik" rašė apie protestantų bažnyčios persekiojimą hitlerinėje Vokietijoje. Iš to buvo matyti, kad Stalinas stengiasi suvienyti žmones ir prasidėjus karui priešreliginę propagandą buvo apslėpinta. Toks "Bezbožnik" posūkis per daug kritiškai ir žurnalas daugiau nebepasirodė.

Maskvoj viešpatavo "itarinėjimų" atmosfera. Pagalbiniai milicijos moterų daliniai ypač rodė savo aktyvumą. Vieną vakarą prancūzų Havas agentūros korespondentui Jean Champenois vaikščiojant su cigarete Gorkio gatve, prie jo priėjo milicininkė šaukdamas: "Kodėl jūs rūkote?" Ir tuojau pat įsakė užgesinti cigarete. Jis buvo įtartas nacių šnipu, norįs su cigarete duoti signalą vokiečių lėktuvams.

Gatvės visą laiką buvo pilnos žyguojančių kareivių. Šiaip gyvenimas atrodė normalus kaip ir taikos metu. Keturiolika teatrų kiekvieną vakarą buvo pripildyti publikos. Tas pats su restoranais ir viešbučiais. Tačiau šalia to Maskva ruošėsi aviacijos puolimams ir sunkvežimiais buvo išvežiojami smėlio maišai.

Didėjant vokiečių aviacijos bombardavimo pavojui, liepos 10 d. iš miesto buvo pradėta evakuoti vaikus ir moteris, siunčiant į kolchozus...

Santykiai tarp anglų ir sovietų sparčiai žingsniu gerėjo. Ang-

lijos ambasadorius Sir Stafford Cripps, su kuriuo iki vokiečių invazijos buvo nesiskaitoma, liepos pradžioje net du kartu mėtėsi su Stalinu. Pagaliau liepos 12 d. Kremliuje buvo iškilmingai pasirašytas anglų-sovietų susitarimas, dalyvaujant Staliniui, Molotovui, adm. Kuznecovui, gen. Šapočnikovui. Iš anglų pusės buvo Stafford Cripps, gen. Mac Farlane ir Laurence Cadbury.

Kitą dieną užsienių reikalų komisaro pavaduotojas Lozovskis sušaukė laikraštininkus konferencijon. Rusai dar negalėjo susigvyventi su mintimi, kad susitarimas jau pasirašytas. Jie visą laiką bijojo, kad anglai nepradėtų taikos derybas su vokiečiais. Dabar jie buvo tikri, kad Hitleriui bus nelengva kovoti dviejuose frontuose.

Sovietinė spauda spausdindavo tik oficialius karo komunikatus arba Lozovskio spaudos konferencijos pranešimus, kurie buvo duodami tris kartus per savaitę. Šiaip reportažuose buvo pasitenkinama tik atskirų karių drąsumo iškilimu, bet nebuvo analizuojami fronto įvykiai. Komunikatai būdavo lakoniški ir neduodavo tikro vaizdo. Bet rusai greit išmoko skaityti tarp eilučių. Kautynės "Minsko kryptimi", ar "Smolensko kryptimi", dažniausiai reiškė, kad tie miestai jau prarasti. Taip pat rusai skaitydami karinius pranešimus greit išmoko sužinoti tikrąją reikšmę. Jei buvo rašoma, kad "po gynybos kovos prieš skaičiumi stipresnį priešą", reiškė, jog raudonosios armijos dalinys betvarkėje traukiasi...

Lozovskio konferencijos bendrai stengėsi sudaryti įspūdį, kad raudonosios armijos atsitraukimai yra laikini, nežinot teritorijos praradimo, vokiečiai nelaimėjo ir kad Maskva ir Leningradas bus išlaikyti. Būdavo pasakomi rusų nuostoliai, bet vokiečių visad būdavo didesni, visad pabrėžiant, kad tarp Vokietijos ir jos satelitų vyksta nesutarimai. Tačiau 1941 m. rudėnį Lozovskis išdrįso pranešti, kad rusai patys susprogdino

Dniepro užtvanką, arba visų nusitebimui pasakė, kad Volgos vokiečių autonominės respublikos gyventojai, viso pusantro milijono žmonių, "perkelti" į kitą vietą. Bet buvo tylima apie didelius nuostolius, kai vokiečiai paėmė nelaisvėn kelis šimtus tūkstančių rusų, arba kad sovietų aviacija turėjo pakelti milžiniškus nuostolius. Priešingai, Lozovskis visad perdėdavo vokiečių jėgas ir tvirtino, kad mūšyje dalyvauja 10,000 vokiečių tankų...

Rusai buvo blogai informuojami. Pirmomis karo dienomis gyventojai turėjo milicijai atiduoti visus radijo priimtuvus. Buvo leista aparatus pasilaikyti užsienio diplomatams, žurnalistams ir kai kuriems sovietų aukštesiems pareigūnams. Tad mieste kursuodavo įvairiausių gandy. Buvo sakoma, kad Stalinas jau pasiruošęs bėgti į užsienį ir Buenos Aires bankan pervedęs milijonus rublių, kad vokiečiai nelaisvėn paėmę milijoną karių, kad raudonoji armija visai pasikrikusi, kad Maskvos ir Leningrado kritimas esąs tik valandų klausimas ir vokiečiai Rusijoje įgyvendins tikrąjį socializmą.

Tačiau iš laikraščių nors ir trumpai buvo sužinoma, kad liepos 11 d. vokiečiai jau artė Smolensko, kad Baltijos respublikos užtvindytos vokiečių armijos, kad vokiečiai artėja prie Leningrado, kad suomiai puola Petrozavodską, kad vokiečiai artėja prie Kijevo.

Pirmasis Maskvos bombardavimas iš lėktuvų įvyko liepos 21 d. naktį. Priešlėktuvinė kova buvo išvystyta tokia, kokios užsienio korespondentai nebuvo matę Londone. Per šį pirmąjį puolimą, kuriame dalyvavo 200 vokiečių lėktuvų, buvo 15 numušta. Naujas puolimas buvo pakartotas liepos 22 d. bet ir jis buvo vokiečiams nesekmingas, nors mieste buvo užmušta keli šimtai civilių.

Su kiekviena diena gyvenimas Maskvoje darėsi sunkesnis. Jei dar liepos pradžioje nebuvo jaučiama maisto pardavimo suvar-

New Yorko tautinių šokių grupė, vadovaujama Jadvygos Matulaitienės, šiemet pradėjusi šešioliktuosius darbo metus.

LINKĖJIMAI JAUNIMO KONGRESUI

žymo, liepos 15 d. jau buvo įvestos kortelės. Gyventojai buvo padalinti į tris kategorijas: privilegijuotieji, mažiau privilegijuotieji ir neprivilegijuotieji. Pasakutinių maisto daviny greit pasidarė baisus. Kainos kilo ir krautuose sunkiau buvo galima rasti prekių. Iš krautuvų greit dingio šilti rūbai ir apavas. Bolšoj teatras buvo uždarytas, gi kituose buvo vaidinamos patriotinės dramos.

Per tą laiką anglų ir amerikiečių ambasados Maskvoje išvystė aktyvumą. Cripps ir Steinhardt pasidarė maskviečiams gerai pažįstamos asmenybės. Liepos pabaigoje buvo užmegzti diplomatiniai ryšiai su lenkų vyriausybe Londone, kas tuoj sukėlė komplikacijų. Pasirašius sutartį, kitą dieną spaudos konferencijoje Lozovskio buvo paklausta, kada rusai paleis lenkų belaisvius, kuriuos paėmė okupuodami Lenkiją, ar planuoja Rusijoje suorganizuoti iš jų lenkų armiją? Lozovskis pasijuto nepatogiai ir bandė visap suktis nuo atsakymo, aiškindamas, kad lenkai išblaškyti po visą Rusijos teritoriją ir juos sunku esą sugrupuoti...

Po Sikorskio kalbos, reikalaujančios, kad būtų atstatytos senos sienos tarp Lenkijos ir Rusijos, Izvestijos tuoj pradėjo protestuoti, kad Rusija nenorėjusi "sumaiškinti" Lenkijos, o tik sukludyti vokiečiams pulti Kijevą ir Minską...

Buvo atnaujinti diplomatiniai santykiai ir su egzilinėmis Jugoslavijos, Belgijos ir Norvegijos vyriausybėmis. Pagaliau į Iraną buvo pasiūta didelė karinė misija ir Pravdoj korespondentas rašė su kokių dideliu entuziazmu irančiai pasitiko sovietų karių. Maskviečiai iš to greit sukdė juoką: "Ačiū Dievui, mes okupavome Iraną. Kai vokiečiai okupuos visą Rusiją, mes bent turėsime kur bėgti."

Kitame numeryje: Vokiečiai artėja prie Leningrado.

Jau yra gauta V. Daurgirdaitės-Sruogienės Lietuvos Istorija, šeštoji laida. Terros išleista. Kietais viršeliais. Kaina 6 dol. Galite įsigyti Dirvoje.

A. Rinkūnas, Kanados Liet. Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininkas ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Garbės Komiteto narys, rašo:

Kai kas mano, kad pagrindinis Jaunimo Metų tikslas yra kongresų ruošimas — kongresas Kanadoje, Australijoje, Vokietijoje, Chicagoje. Tačiau iš tikrųjų kongresai yra tik didesni Jaunimo Metų įvykiai. Pagrindinis šių metų tikslas yra įtraukti visą mūsų jaunimą į organizuotą lietuvišką veiklą, įtraukti į bent vieną jau veikiančią lietuvišką organizaciją — ideologinę, meninę, bažnytinę, bendruomeninę ar kuria kitą, pagal jų pačių pasirinkimą.

Kongresai yra tik tam tikslui siekti priemonės. Sveikinu visus, kurie vienu ar kitoku būdu prisideda prie šio tikslo siekimo.

Vysk. V. Brizgys, PLJ K Garbės Komiteto narys, rašo:

Pasaulio Lietuvių Jaunimo metų ir Kongreso mintį labai nuoširdžiai sveikinu, jai pritariu ir linkiu, kad šis bandymas taptų ateičiai

palikimas, pasikartojąs bent kas kelinti metai. Linkiu, kad jis įvyktų dalyviais skaitlingas, pirmoje vietoje jaunimui patrauklus ir dvasiniai juos atgaivinas. Dievas teapvainikuoja gražią sėkmę gražias pastangas.

Vysk. Pr. Brazys, PL JK Garbės Komiteto narys, rašo:

Labai vertinu iniciatyvą, supažindinti mūsų jaunimą su lietuviškuoju gyvenimu ir jo laimėjimais ir uždegti jį naujiems darbams. Telaimina Dievas Jūsų pastangas ir mūsų jaunimui teduoda ryžto tęsti šventas tautos tradicijas ir likti ištikimiems tėvynei ir Dievui!

A. Razma, LF pirminkas ir PLJK Garbės Komiteto narys, rašo:

Visų Lietuvių Fondo organizatorių vardu, ir taip pat asmeniškai, sveikinu PLB Valdybą už tą puikią iniciatyvą paskelbiant 1966 metus Pasaulio Lietuvių Jaunimo metais ir šaukiant tais pačiais metais Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą.

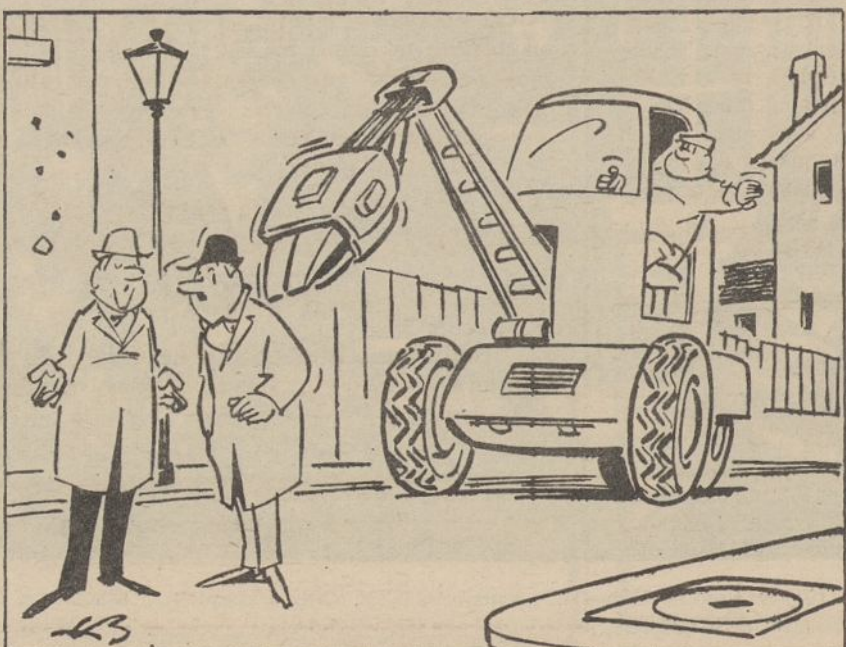
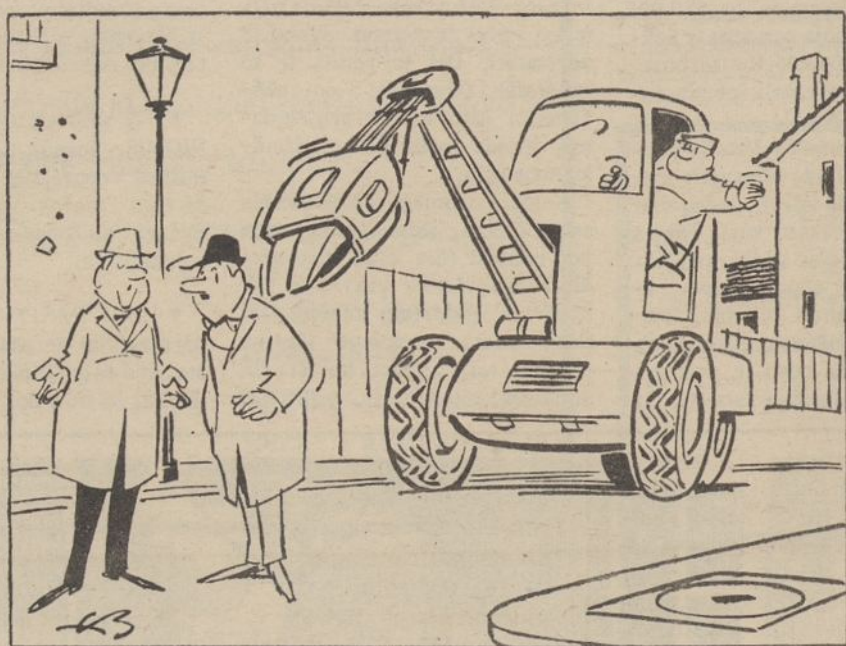
Mes turime panaudoti visas savo kūrybines, visuomenines ir finansines jėgas, kad mūsų jaunimas taptų lietuviškai sąmoningas — lietuvių kalbos, kultūros ir Lietuvai laisvės nešėjas ir, kad toks sąmoningas lietuvių jaunimas ateityje perimtų mūsų lietuviškos veiklos tęstinumą ir ją perduotų ateinančioms kartoms.

Be sąmoningo lietuvių jaunimo mūsų visa dabartinė lietuviška veikla prieitų liepto galo, taip kaip pradeda atsistoti su kai kuriomis senosios kartos organizacijomis, klubais ir lietuviškomis parapijomis. Šie 1966 m. tegul būna mūsų jaunimo triumfo metai, kurie tarnautų mūsų tautos kultūros žydėjimui ir Lietuvos laisvės artėjimui.

Užtikrinu Jums, kad LF organizatoriai kartu bendrai ir kiekvienas asmeniškai, bei per savo organizacijas darys viską, kad 1966 metų lietuviškos jėgos būtų nukreiptos į mūsų jaunimą.

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Tarp tų dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite juos surasti.

A. SMETONOS MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merkelio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir išskeliami trūkumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplaktas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čeki ar pašto perlaidą:

arba

K. POČIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio, Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

VIENA BĖDA — NE BĖDA

Savu laiku labai madingu dalyku buvo kritikuoti buvusią Nepriklausomybės laikotarpio krašto vadovybę, ypatingu taikiniu laikant prezidentą A. Smetoną ir tautininkus. Ši kritika dar yra gyva, tik jos atgarsiai nublunka, nerandant tinkamos auditorijos toje kartoje, kuri gimė po 1926 metų. Tai kartai, kurią dar esame įpratę vadinti jaunimu, kad ir sulaukus 40 metų amžiaus, lieka nesuderinami du dalykai: skelbiama ir garsinama sparti krašto ūkinė ir kultūrinė pažanga nepriklausomybės laikotarpyje, kartu juodinant, šmeižiant ir visai kaltinant to meto veikėjus, krašto vadovybę, kuo ne visą to laikotarpio pažangą paverčiant niekais.

Leiskime sau, kad taip ir buvo -- tamsu ir juoda... Tą prielaidę, einame prie tokių darbų, kuriuos vykdant sudaromos visos sąlygos, dargi žymiai mažesniu mastu, įrodyti, kad, štai, mes tai parodysim, kaip galima reikalus geriau sutvarkyti, kad sugebame administruoti, kurti ir dirbti lietuviškam reikalui, Tokio "geresnio darbo" įrodymu jau ir pasirodė -- Vasario 16 Gimnazija. Teorėtiškai -- viskas daroma ten pagal visus demokratiškiausius principus. Gimnazijos valdžia -- visų bendruomenės lietuvių rinkta krašto valdyba ir taryba. Ji skiria gimnazijos (vienos gimnazijos!) vadovybę. Rinktoji valdžia prižiūri ir tvarko tos mažytės "respublikos" ūkinį, kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą. Kas iš to viso išėjo, visuomenė jau pradeda orientuotis.

Žinoma, visam tam reikalui apginti, yra iš anksto paruošta ir sunkiai pralaužiama uždanga -- būtent, gimnazija yra -- lietuviškas reikalas... Kas jos darbą kritikuoja, šmeižia vadovybę, pakerta lietuviško darbo pagrindus ir t. t. Ir taip -- daina be galo. O kiek tokių "respublikų" turime, kur reikalai neina taip sklandžiai, kaip to norėtų visi tie, kurie buvo greitai ir gabūs kitus kritikuoti. Gi nėra nieko geresnio kritikai paremti, kaip tinkamesnis, tikslingesnis ir laimėjimais apvaidinutas darbas.

Dr. A. Razma (žiūr. Dirvos 9 nr.), Lietuvių Fondo valdybos ir tarybos pirmininkas, iškelia mintį, kuria L. Fondo paramos prašančios organizacijos ir institucijos turėtų pirmiausia "išpažinti atlikti" viešai per spaudą, kad paramą skirianti komisija galėtų orientuotis, kam duoti, kam ne. Visiems iš karto paaiškėjo šios minties ir siūlymo silpnosios pusės -- atsakomybės jausmo stoka. Maždaug -- spręskit visi, kas norit, juk tai visuomenės sudėti pinigai! Mokesčiai išreikalautiems valstybės išduoti pinigams tvarkyti sąmata paruošia vyriausybė. Toks dr. A. Razmos siūlymas (tik siūlymas, ne nutarimas) kaž kaip iš karto verčia suabejoti L. F. "vyriausybės" pajėgumu planingai, apgalvotai ir racionaliai tvarkyti jai patikėtą "respubliką" -- Lietuvių Fondą.

Ir taip, nuo institucijos prie institucijos, nuo organizacijos prie organizacijos eidami rasime ir rimtai kritikai ir priekaboms pagrindo. O tačiau, nėra nei noro, nei intencijų tuos vadovus apšmeižti, apkaltinti bloga valia ir numoti į viską ranka tarant, jog -- viskas "tamsu ir juoda". Norėtųsi gi visur pažvelgti į aplinkybes, suprasti ir įvertinti užtikamus sunkumus ir klaidas.

Šiaip ar taip, išeivija sudaro dalį lietuviškos respublikos. Tad

ir valia, net gi pareiga, įvairiais klausimais pareikšti nuomonę, tarti kritišką žodį, suabejoti vieno ar kito pasiūlymo tikslingumu. O tos mūsų išeivijos respublikos gyvenime vien dvi institucijos, gimnazija ir Lietuvių Fondas -- kol kas nuošaly paliekant kitas -- sudaro ne taip jau eilinius objektus. Tų objektų idealistinė pusė ir realioji vertė neabejotina. Tik gaila, kad patys tų institucijų vadovai priverčiami suabejoti jų sugebėjimais išvežti pasiimtą darbą taip, kad praeities kritikus nenukreipus į naujus taikinius.

Iš praeities klaidų, jei tokių buvo, mokinamės. Kas gero buvo, turime laikyti ir kelti darbinio darbo pavyzdžiu. Jei klysti yra žmogiška, žmogiška ir savo darbas įrodyti, kad, štai, viską sugebame geriau atlikti. Žinoma, nesame dar tokie pesimistai, kad iš dviejų pavyzdžių imtume spręsti apie visą lietuvių išeivijos gyvenimą. Darbščioj, gerų norų ir geros valios visuomenę dirbantį klydo ir dar suklydę šimta kartų, kol dirbs, kol rankos ir protai nepavargės. Greičiau pavargęs tik tie, kurie visuomenei nieko pozityvaus nedavę, nieko naudingo nesukūrę, tenkinosi savo "draša ir narsumu" šmeižiant praeitį ir mirusiuosius.

(J. Č.)

VANDUO BĖGA TEN KUR ŽEMUMA

"Mokytojau, pasakyk mums: kai pilsis vandenį ant žemės, kur vanduo bėgs?" mokinyks klausė Gautamo Buddos.

"Ten kur žemuma", atsakė Buddha.

"Jeigu ir vėl pilsis, kur vėl vanduo bėgs?" klausėjas pakartojo.

"Vėl bėgs ten kur žemuma", tikrino Buddha.

Šį palyginimą panaudoju nušvietimui vieno reiškinio mūsų išeivijos gyvenime.

"Niekas nenori klausyti kalbų... Vieno kalbėtojo užtenka -- tik tegul kalba trumpai..." dažnai girdėsi organizacijų veikėjus aimanuojant.

Pakalbėnus asmenį ateiti į parengimą, jeigu tik patiria, kad bus kalba-paskaita-pranešimas, ar kokia programa, atsisakinėja eiti. Taip sumažėjo mūsų parengimuose lankytojų skaičiai.

Vienas veikėjas sakė girdėjęs tokių pareiškimų: "Nenoriu aš nei kalbų, nei dainų klausyti... man geriau bonka ant stalo, išsigerti, pasišlepti..."

Sėdėjimui prie bonkos ant stalo, išsigėrimą turi mintyje ne namie, bet nuėjus į visuomenišką sueigą, kultūringoje publikoje.

Nors vakaras rengiamas kultūrinio pobūdžio, inteligentiškas, jie nori parengimą nutraukti į žemumą -- ir rengėjai jiems stengiasi pataikauti.

Senesniais laikais lietuviai eidavo į viešus susirinkimus iš klausyti svečių kalbėtojų pranešimų, neklausdami kiekilgos kalbos bus. Pasitaikydavo kalbėtojų, kai reikdavo padaryti pertrauką po valandos kalbos. Da-

lyviai pertraukos metu, dalindamiesi įspūdžiais, laukdavo antros kalbos dalies, nenumodavo ranka ir nedzimbindavo namo. Po visko, dar vėl susigrupavę diskutuodavo apie tai, ką girdėjo kalbėtoją sakant.

"Prakalbos", kaip tada vadinta, sutrukdavo pilnas klausytojų, kurie reikalingais atvejais suakodavo šimtus dolerių kalbėtojo skelbtam tikslui.

Kodėl naujieji ateiviai, kurie save skaito žymiai aukštesnės kultūros, kratosi kalbų-pranešimų, atsisako eiti į salę? (Tiesa, toli ne visi tokie, tačiau mažas jų būrelis pajėgia traukti su savim rengėjus į žemumą.)

Yra buvę atsitikimų, kad atsimenant tuos grąsinimus, pakviestą žymų veikėją iš toli, programos vedėjas lydėdamas į sceną, griežtai įsako "nekalbėti ilgai, niekas nenori kalbų klausyti"... ir svečias tegali tarti tik žodį: kelias minutes, ir ištares keletą sveikinimo sakinių baigia...

Vakary rengėjams, vietoje su tais "butelinkais" smukti ten kur žemuma, reiktų imtis juos pamokinti, rimtai pabarti, parodyti, kur jie nekultrūtingai klysta.

Rimti, kultūringi vakarų lankytojai pasiklauso kalbos-paskaitos-pranešimo ir koncerto dainų, tuo pasigerėja. Gero tipo nutiekti, jie po programos įsijungia į pasivažišinimą ir bonką pasistato, kai susidaro smagi kompanija, taip paremdami rengėjų pastangas.

Jų daugelis, rytojaus dieną nuėję į bažnyčią, ar pirmadienį į darbą, susitikę su savo artimaisiais, net priekaištadami pasako:

"Kur šeštadienio vakare buvai? Kodėl nedalyvavai koncerte?" arba: "Kodėl neatėjai paklausyti įdomaus pranešimo?"

Kita keista yda įvedama: galvodami patraukti jaunimą, šokiams pasamdo triukšmingiausią orkestrą, sakydami: "Jaunimas to nori, kitaip nepatrauktume jaunimo..." vietoje jaunimą pratinti prie kultūringesnių pramogų.

Bendrai, taip keistai, viskuo stengiamasi taikyti patenkinant tą į žemumą traukiantį galvą, nors vakarą rengiant galvojama, jog daroma kultūriniai sumetimais.

K. S. Karpus
Clevelandas

Redakcijos pastaba:

Visuomenėje rasime ne mažai jau įtikintų žmonių, kad prie rengimo paskaitų veda ne klausytojų kultūrinis lygis, bet pasikaitinusių tuščios ir nieko nepasakančios kalbos. Blogiausia su tais "kalbėtojais", kurie pradėję, neberandant savo kalbai siūlo galo. Jei Buddha sako, kad "vanduo bėga į žemumą", taip lietuviai sako, kad lazda turi du galus.

SPAUDOS NUOSMUKIS

Sausio mėn. 10 d. Dirvoje p. Juozas Bachunas išspausdino straipsnį vardu "Kaip ieškom, kas mus jungia?" Straipsnyje plačiau paličiami spaudoje pasirodę užpildinėjimai tų asmenų, kurie buvo susitikę su iš komunistinės Lietuvos atsilankiusiais, Santariai ir sąmoningai parašytame straipsnyje jis kviečia visus 1966 metais daugiau vadovautis pozityvumu, tolerancija kitų nuomonei ir, visų pirma, sveiku protu.

Santykiavimo klausimu, pasakutiniuoju metu buvo pilna mūsų spauda. Tai, žinoma, yra svarbus ir labai komplikotas klausimas, ką pastebime iš žymaus nuomonių skirtumo. Šio klausimo nuoseklus išdiskutavimas yra reikalingas ir sveikintinas. Tačiau, visų pirma, tos diskusijos spaudoje turi būti atliekamos kultūringame, etiškame lygyje.

Visgi to negalima pasakyti apie "Laisvosios Lietuvos" sausio 20 d. laidoje metamus užgauliojimus p. Bachuno adresu. Pirmame paslapyje įdėta nepasirašytame (matyt pačios redakcijos) straipsnyje nebandoma argumentuoti į p. Bachuno mintis, bet švaistomasi insinucijomis. Atrodo, kad autorius nerado ar nesugebėjo rasti argumentų, tai griebėsi purvo. Panašu ir kituose "Laisvosios Lietuvos" puslapuose. Šitoks nekultrūngas, neetiškas tonas primena ankstyvesnį sovietinės Tiesos ar Tėvynės Balso rašymo stilių, kai

SPAUDOJE PASIŽVALGIUS

Nebūkime ragangaudžiai!

Bostone leidžiamas savaitraštis Keleivis sausio 26 d. (4 nr.) išidėjo vedamąjį "Nebūkime ragangaudžiai", kuriame smerkiamas kai kurių veikėjų užsimojimas "raganas gaudyti" mūsų pačių tarpe.

Vedamąjį dedame ištisai ir be komentarų.

Dvidešimtajame amžiuje raganas gaudyti yra mažų mažiausia neišmintinga, o atrodo, kad kai kas tą "sportą" pradeda atgaivinti. Štai tokių "sportininkų" pavyzdys.

Praeitą savaitę gavome iš Clevelando mašinėlę be lietuviškų ženklų parašytą ir mimiografu atspausdintą atviruką, kurį pasirašė Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas pirmininkas Ramanauskas, vicepirmininkas Šatkauskas ir sekretorius Julius Smetona. Jo tekstas yra šitoks (Lietuviškus ženklu sudėjome mes, Kel. red.):

"Brangūs Broliai ir Seserys, Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas konstatuoja pro-komunistines tendencijas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovaujančių asmenų sluoksniuose. Jei tie asmenys ir toliau vairuos Bendruomenės laivą, Jaunimo Kongresas, užuot atžymėjęs mūsų žydinčios jaunomenės mokslo ir kultūros laimėjimus, vis ko-egzistencijos su komunistais manifestacija. Lietuvių tautos garbei apginti ir Jaunimo Kongreso pasisiekimui užtikrinti Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas reikalauja, kad komunistams tebesilankstą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pareigonus būtų tuojau iš savo užimamų vietų pašalinti."

Niekas mūsų neabejoja, kad komunistai turi gerai apgalvotą planą, kaip mus sunaikinti. Jie turi tiems planams vykdyti ir gausių lėšų, ir gerai išmokyti žmonių. Tai žinodami, ir mes turime ne tik nuolat budėti, bet ir nepasiduoti išgąsdintos žąsies jausmams, nevirsti isterikais ir patys nuo savo riksmo neapkvaisiti. Kiekvienas mūsų veiksmas turi būti šaltai ir gerai apgalvotas, nes tik tada niekais nueis komunistų pastangos, kad mes patys, jų nematomo šešėlio supiudyti, vienas kitą už gerklės pasmaugtume ir savo veiklą sunaikintume.

Mūsų laisvės kovos jėgas pakirsti, mūsų balsą užžiaupti ir mus sukirsti vieną prieš kitą yra šiandien svarbiausias komunistų uždavinys. Bet mes gyvename laisvajame pasauly. Enkavedistai negali mūsų sugrūsti į savo kalėjimų rūsius, kankinimais išgauti savo principų išsižadėjimo, negali ištempti į vergų stovyklas ir ten numarinti. Tad jie griebiasi naujų ir gudresnių priemonių mūsų vieningam antikomunistiniam frontui išardyti. Jie bando sugriauti mūsų viens kitu ir visų visais pasitikėjimą, įskiepyti mums perdėtą įtarinumą, kad išsigąsdinę ir praradę sveiką protą vienas nuo kito bėgtume ir gale visi į jų išiesta bučių sulstume.

Štai pasižiūrėkime ir šiuo atveju, ką jau mes darome. Kažkoks plačiasiai visuomenei savo darbais nežinomas klubas drįsta viešai mesti vienos didžiųjų mūsų bendrinę organizaciją vadovybei sunkiausią kaltinimą, jį nusakydamas tik bendrais žodžiais, nieku konkrečiai neparemdamas. Iš to rašto atrodo, kad jis remiasi tik savo įtarimu, kurio pagrindas plačiasiai visuomenei nežinomas. Jeigu sakoma, kad Bendruomenės aukščiausiojo vadovybė yra puoselėjančių "pro-komunistines" tendencijas ar prokomunistus, tai kas jie ir kokiais darbais tos tendencijos pasireiškė? Juk taip nuo stogo viršūnės bendrai kaltinant, visuomenėje keliamas neriboto

asmenų skaičiaus įtarimas. Tie "Broliai ir Seserys", į kuriuos anas raštelis kreipiasi, turi valią lygiai pradėti įtarinėti, kad tie prokomunistinių tendencijų skelbėjai ar vykdytojai gali būti ir Bačiūnas, ir dr. Nasvytis, ir V. Kamantas, ir S. Barzdukas, ir bet kuris kitas pasirinktinai. Štai kur mes galime nueiti. O jei norite, akivaizdoje tokio apvalaus kaltinimo ir jo kiršinančių rezultatų, gali atsirasti ir tokių įtarimų "Broliai ir Seserys", kurie gali pagalvoti, ar tik tas Konservatorių Klubas neturi kokių paslėptų "pro-komunistinių tendencijų", taip miglotom frazėm visuomenę kiršinamas?

Jei tas klubas žino tikrus faktus ir tuos prokomunistinius asmenis, tai jis pirmiausia tai turėjo išskirti pačioje Bendruomenės valdyboje, savo kaltinimus paremti, ir, jeigu jie pagrįsti, tokie asmenys galėtų iš ten būti pašalinti. Bet tokius kaltinimus pirma reikia rimtai išnagrinėti, o ne teisti prieš bylos nagrinėjimą. Tada galėtų tai būti iškelta, kai tokie sunkūs kaltinimai pasirodytų nesugriauamai pagrįsti. O dabar visa Bendruomenės valdyba yra atiduodama "Broliai ir Seserys" linčio teismei. Raštelį pasirašiusiųjų tarpe

yra teisininkas, tai rodo, bent jis turėtų žinoti, kad yra ir šios bendrinės organizacijos garbės teismai ir kitų tiesių priemonių tokiems prokomunistams sudrausti, jeigu jie tikrai tokie yra.

Kiekvienas jauskime daugiau atsakomybės bet ką smerkdami ar ir besaikiškai girdami, kontroliuokime savo galvas ir liežuvis ir vis patikrinkime, ar ne darome per savo kvailystę lygiai tai, ko kaip tik komunistai pageidauja, ką jie yra už mūsų nugaros gudriai suplanavę.

* PREZ. JOHNSONAS, besidžiaugdamas vis kylančia krašto geroje, kartu įspėjo dėl infliacijos pavojų. Jis ragino uni-jų vadus atsižvelgti į algų kėlimo, o pramonininkus -- į prekių kainų kėlimo įtaką infliacijai.

Statistikos duomenys tuo tarpu rodo, kad kainų kilimo tendencija, kuri nesiliaus ir 1966 metais. Gruodžio mėn. kainų kilimas pasiekė 2%, t. y. daugiau nei 1964 m.

Prekių kainų komisierius Arnold Chase pareiškė, kad toks prekių kainų kilimas keliais ne mažo susirūpinimo.

ŽIEMA PRAEINA — VASARA ATEINA!

Mieli tautiečiai, dabar pats laikas aprūpinti Jūsų giminaičius Lietuvoje vasarinę aprangą. Kad jums nereikėtų sukti galvos kombinuojant, kas siūti, mes čia sudarėme kelis specialius siuntinius, kuriuose yra visa tai kas vertinga, reikalinga, naudinga, gražu ir vienkart džiugu gauti.

I. LAUMĖS JUOSTA

Susegamas vilnonis mot. arba vyr. nertinis; Vyr. arba mot. nailoninės kojinės; Vyr. angliška medž. vyr. arba mot. kostiumui — 3½ jardo; Itališkas nepermatomas gražių raštų nailonas suknelei — 4 jardai; Vyr. arba mot. batukai; Itališkas vyr. arba mot. nailoninis liptpaltis; Vyr. arba mot. lietsargis; Perli karoliai arba šilk. kaklaraistis; vyr. arba mot. baltinių pora; ir vasarinė bliuskutė arba vyr. marškiniai.

Kaina tik \$89.50 su pasiuntimu ir muitu.

II. KASTYTIS

Viln. angliškam vyr. kost. medžiaga Boston arba herringbone 3½ jrd.; Vyr. nailoniniai išeiginiai marškiniai; Vyr. pusbačiai; Vyr. Ital. nailoninis liptpaltis; Vyr. prie kostiumo pritaikintas kaklaraistis; Vyr. nesusidevinčios kojinės; 6 gražios nosinės; ir Byro amžinas pieštukas.

Kaina tik \$69.50 su pasiuntimu ir muitu.

III. JÜRATĖ

Mot. kostiumui arba vasariniam paltui 3 j. vilnonės angl. medž.; Itališko nepermatomo puikaus nailono suknelei — 4 j.; Vilnonis nertinukas be rankovėmis; balti arba lakuoti batukai; švelnaus nailono kelnaitės ir apatinius su pagražinimais; 2 poros nailono kojinių; Itališkas mot. nailoninis liptpaltis; dailus rankinukas ir šilkinė skarelė.

Kaina tik \$69.50 su pasiuntimu ir muitu.

Jungtinis Kastycio ir Jūratis siuntinys kainuoja tik 130 dol., nes susitauo 9 dol. pasiuntimo išlaidų.

Tebesiunčiami mūsų anksčiau skelbtieji, didelio pasisekimo turėjusieji siuntiniai: V-3 — 10½ jardo angl. medž. trims kostiumams už 55 dol.; P-3 — 9 j. trims paltams viln. angl. medžiagos už 60 dol.; N-4 — 16 jardų nepermatomo nailono gražiausių raštų 4 suknelėms už 45 dol.; ir M-13 vertingas aukšto kaloriteto maisto siuntinys 22 lbs. už 30 dol.

Prie visų išvardintų siuntinių galima pridėti pageidaujamų dovanų iš mūsų katalogų arba Jūsų pačių nupirktų prekių. Jūsų pačių siuntinius ekspedijuojame iš Londono tik už 12 dolerių, plius faktinio Sovietinio muto išlaidos. Tokius siuntinius galite mums siųsti žemiau nurodytu adresu pažymėdami mūsų tranzitinio sandėlio ženklą:

B. O. 11690/64.

BALTIC STORES LTD.
421 Hackney Rd.
London, E. 2.
Great Britain.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir gavėjo parašu patvirtintas pristatymas per 3-4 savaites. Visos siuntos registruotos ir apdraustos.

Atstovai: L. Venckus, 7030 Talman Ave., Chicago, Ill., tel. 436-0494; Gaiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.; ir A. Kusinskis, 124 Park St., Sudbury, Ont., Canada.

buvo plūstama ant buožių, fašistų bei hitlerininkų bernų.

Laisvoji, lietuviškoji spauda neturėtų smukti iki tokio sovietinio lygio, bet turėtų pasisavinti vakarų kultūros spaudos etiką.

Vytautas Germanas
Chicago

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

... Ried' rateliai

Taip vienodai laikas eina ir lietuviams lyg niekas nebūtų pasikeitę. Gal tik lietuviškos burnos kinta: daugelio mūsų jos anuomet buvo kitokios. Plačios, vis kiek apsiptojusios, ir garsai iš jų sklido, kaip iš vargonų. Ir taip nuo ryto lig vakarėlio -- per gerą dešimtmetį.

...Vlikas -- tai Lietuvos seimas, Jo pirmininkas -- tai maždaug Lietuvos prezidentas, gal jis, jei jam taip šauna galvon, naujus Lietuvos diplomatinis atstovus, kaip Bonnoje, "paskirti", jau nekalbant, kad jam turėtų subordinuoti (suprema lex) visa Lietuvos diplomatinė Tarnyba užsienyje. Vliko Vykdomoji Tarnyba -- tai Lietuvos vyriausybė, pradžioje egzilinė, vėliau bent "kaip ir vyriausybė". Vliko antspaudai su Lietuvos Respublikos ženklais, jo informacijų įstaiga -- Lietuvos Telegramų Agentūra "ELTA" ir tt.

Ne tik "Vliko prigimtis", bet ir teisinis pagrindas buvo aiškiausias. Jis turi visišką, pilną ir tiesioginį tautos pritarimą, visos Lietuvos ir užsienio lietuvių pasitikėjimą. Turi įgaliojimus kalbėti tautos vardu, ir įsigijo juos net du kartus: 1944 m. Lietuvoje paskelbdamas savo įsteigimo deklaraciją, o 1948 m. Baden Badene iš Jono Deksnio ir Skrajūno, kaip visos kovojančios Lietuvos BDPS atstovų -- to paties BDPS, kurio Delegatūra užsienyje ligi tol buvo rašoma tik tarp kabučių ir ėjo keiksmazodžio pareigas.

Jei kas dėl tokios "konstitucijos" ir įstatymų realumo tada abejojo ar iš principo nesutiko dėl esminių teorinių bei praktinių lietuvių tautinės rezistencijos tezių ir metodų, piktuoju kritikavo ar gražiųjų siūlė, kvietė, prašė derybomis ar šiaip lietuviškai broliškai susitarimo keliu blaiviai ir realiau galvoti, elgtis ir veikti, tai ypač prel. M. Krupavičiaus pirmininkavimo dešimtmėčiu visi tokie per Eltą,

didžiūmos spaudą ir "konferencijas" buvo apšaukiami -- skaldytojais, ardytojais, kenkėjais, klastotojais, patarnaujančiais Maskvai, totalistais, fašistais, komunistais, nuliūtais ir tt. ir tt. O šiandien, kai teisininkas P. Stravinskas "Teisininkų Žiniuose" visai nebesijaudindamas tvirtina, kad "Vlikui ... nėra reikalo skelbti valstybės valdžios organu", kad nėra prasmės kalbėti apie "visos tautos neva betarpiškai pareikštą jam pasitikėjimą", kad Vlikui nėra nei sąlygų, nei pagrindo į "jokią valstybės valdžios vykdymo galią", -- tai aš dar negirdėjau, kad už tokius baisius piktžodžiavimus autorius būtų buvęs išvadtas totalistu, fašistu, komunistu ir nuliūtu...Burnos pasikeitė.

Tad jeigu esate žmonės ir lietuviai, tegu dar ir ne broliai, bet bent geri katalikai, tai neužtektų dabar vien "naujas" tezes pasakyti, bet reiktų nuodėmes atgailėti ir labai švelniai atsiprašyti tuos, kuriuos anuomet moralistiškai skriaudėte ir niekinote. Gal, gal, gal ir būtų galima kaip nors dovanoti, nors tai nelengva...

Trumpiau užtektų sustoti ties kitom Stravinsko straipsnio vietom, kurios savotiškai įdomios ir išreikštos, vis dar tebesipainiojant tarp tų nelaimingų "teisinės prigimties" tezių.

Pavyzdžiui, Los Angeles Rezoliucijų Komiteto veiklą jis vadina "nepateisinama tvarkos atkūrimu" ir siūlo perleisti ją Vlikui ar bent veikti Vliko vardu. Ir mes toli gražu ne visi esame to komiteto veiklos entuziastai, bet kaž kokio baisaus tvarkos ardymo čia irgi nėra. Faktinai visa Rezoliucijų Komiteto veikla yra tik keturgubas prašymas: -- prašyti JAV Kongreso narius, kad jie priimtų rezoliuciją, per kurią JAV Prezidentas būtų pra-

šomas (kiti rezoliucininkai sako, įpareigojamas, bet tai Aukso Žąsies pasaka...) išskelti Baltijos valstybių okupacijos ir išlaisvinimo bylą Jungtinėse Tautose, kur galiausiai Sovietų Rusija būtų prašoma "ištraukti" iš Baltijos kraštų viską, kas rusiška ir bolševikiška.

Galima pagrįstai diskutuoti, ar toks politikos būdas ir kelias naudingas ir labiausiai realus. Bet sakyti, kad šis Amerikos piliečių komitetas turėtų įsilieti į "globalinį" Vliką, būtų taip pat teisinės tvarkos ardymas. Dar šiaip taip suprasčiau, jei Stravinskas siūlytų Rezoliucijų Komitetą išnuomoti Altai, irgi Amerikos lietuvių piliečių politiniam sambūriui, kuris be sukakčių minėjimo ir aukų rinkimo dabar vis mažiau ką besugalvoja.

Iš viso, kurie mano, kad L. Valiuką galima taip lengvai kam nors išnuomoti, yra itin nepakankamai pasinformavę apie losangeliečių temperamentą. Valiuko taip pigiai neišnuomos. Jo redaguojamame biuletenyje yra kolumna, kuri pavadinta, jeigu teisingai prisimenu, -- "From the President's Desk"...

Kita idėja, šiaip jau praktiška, bet teisiškai siūbuojanti, yra jo siūlymas, kad Vlikas daugiau veiktų visuomenės informavimu ir savo nutarimus bei nusistatymus reguliariai skelbtų kokiame nors savo spaudos organe, ir tada jis būtų "lyg ir savo rūšies teisinių potvarkių rinkinys". Tie "lyg ir savo rūšies potvarkiai", ak, vėl primena anas kalbas apie Vykd. Tarybą, "lyg ir savo rūšies egzilinę Lietuvos vyriausybę"...

Jei Vlikas, Stravinskui sutinkant ir tariant jo žodžiais, dar nėra valstybės valdžios organas ir neturi legislačinės galios, tai ir jo potvarkiai neturės teisinės galios. Teisinės vertės potvarkiai "visai tautai" tegali kilti iš legalaus valstybinio organo, leidžiančio juos pagal aukštesnio teisinio organo legaliai priimtus įstatymus. Ne tuo Vlikas turėtų rūpintis ir remtis, kol jis tebėra ar tegali būti revoliucinės ar rezistencinės "pri-

gimties" komitetas, tegu ir nacionalinis, tegu ir save pasivadinęs vyriausiuoju. Kam iš šalių dar jam sukti galvą ir vėl painioti į naujas bėdas?

Apsijungęs ir susikonsolidavęs dar vieną sykį, naujasis Vlikas 1964 m. atsišaukime taip pats pasisakė apie savo "teisinę prigimtį": "Lietuvių Tautos laisvas ir autentiškas balsas bei jos valios reiškęjas nuo 1943 metų"...

Mūsų juristas tiksliai pacituoją šį aptarimą, bet niekaip neiškenčia nepridėdamas savo komentarų ir ryškesnės spalvos. Esą, jo akimis atrodo, jog visos mūsų politinės grupės sutaria, kad "Vlikas yra politinis organas, reiškęjas ir vykdas tautos politinę mintį".

Kaip ką tik matėme, Vlikas sakosi, kad jis yra balsas ir reiškęjas, o Stravinskas tvirtina, kad jis yra -- reiškęjas ir vykdytojas. Tarp minties reiškimio ir vykdyto betgi yra jeigu ne praraja, tai bent geras plyšys. Tad naujasis Vlikas, nors ir vėžlio žingsniu, bet realiau suka prie tikrovės, o Stravinskas -- vis dar romantikas.

Romantizmas teisininkų spaudos organe kažkaip labiau teikia vaizdą balerinos finansininkų posėdyje.

O, bet visa tai nieko blogo. Net labai gražu. Romantizmo sparnuota dvasia nekenkia jaunų žmonių gyvenime ir literatūroje.

O ir politikoje ji ne visada tik skystis. Štai Vlikui liko garbingas tautos balsas ir jo reiškimas, o Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti Komitetas ryžosi vykdyti, -- vadinasi, ką nors išreikšti veiksmu. Tad jis stovėtų lyg arčiau Stravinsko koncepcijų.

Tačiau pereitais metais man ne kartą drebėjo širdis, kad tik vėl neįvyktų koks naujas sprogdymas. Vien dėl vardo, vien dėl žodžio. To komiteto vadovai, laimei, jauni ir jieneatsimena, kaip buvo 1945-6 metais, kai užsienyje DP stovyklose su visomis valdžios funkcijomis karaliauvo Vlikas (Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas), o Lietuvos pogrindyje partizanaiškai rungėsi ir kraujavo Vlikas (Vyriaus-

šias Lietuvos Atstatymo Komitetas). Vlikas tada baisiausiai šoko prieš Vliką, kaip "falsifikatą", vienybės ardytoją ir neįpateisinamą varžovą. Ir viskas dėl vienos raidės V, -- kas bus vyriausias, kam tuojau turės atitekti valdžia išlaisvintoje Lietuvoje!

Kai newyorkiečiai pradėjo organizuoti savo žygį "į jungtines tautas", ryžosi ką nors vykdyti ir į savo pasivaditimą įtraukė žodį "atstatyti", mano ausiai labai panašiai į aną Vliką nuskambėjo jų vardas ir pakvipo beveik maišto dvasia. Bet laimė, kad amžiumi jaunesni vyrai dar neįparodė ambicijų tuštybės -- tuoj valdyti ar būti vyriausiais, Vyriausiu Lietuvos Atstatymo Komitetu dar nepasivadino, ir šiaip taip, lūpas kiek pakramtant, viskas tuo tarpu apygeriai pasibaigė.

Tokie dabar savotiški, įdomūs, būdingi ir galbūt reikšmingi mūsų spektakliai.

Jie man labai priminė aną žemaitišką dainelę apie riedančius ratus ir ratelius, ką ir paminėjau antraštėse. Ried' ratai, ried' rateliai, -- rieda mūsų gyvenimas, mūsų darbai, mūsų vargai, mūsų smegenys, mūsų nusistatymai ir tekančio laiko įstatymai. Ir kai kada rieda, bendrai paėmus, į geresnę pusę.

Puoselėjau viltį, kad ši mano labai pozityvi išvada gal per daug neužrūstins ir temperamentingojo Petro Stravinsko, kuris man buvo labai malonus ir tikras džentelmenas, kai pernai sykį itin ilgais laiškais susirašinėjom dėl ... Salomėjos Neries. Bet tai būtų medžiaga ne politikai, o daugiau literatūrai, ir tik gal labai tolimoje ateityje.

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALĖS RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

— I Š K I R P T I —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland. Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias Į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą -- 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. German VSOP Brandy 5th — 4.98
2. Krupnikas — Honey punch 5th — 3.69
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th — 3.35
4. Cream De Banana Liqueur 5th — 3.19
5. Chianti Imp. Wine Full Q. — 0.98

6. Imp. German Wines
(May Wine, Liebfm.) 5th — 0.98
7. Imp. German Zeller
Schwarze Katz 5th — 1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštu.

PASKUTINIS ŠŪVIS

PAULIUS ŽICKUS

(4)

— Tai aš, Jonas.

— Dieve, Joneli, Jonyti! Argi tai tu? Miestelio aikštėje suguldyta keturiolika partizanų lavonų. Enkavedistai varo žmones iš viso valsčiaus į miestelį pro tuos lavonus. Jeigu kuris žiūrėdamas susijaudina, tą tuojau nusiveda. Tu gi žinai mūsų kaimo senutę Jonikienę. Kai privedė prie tų lavonų, ji nualpo. Enkavedistai šoko prie jos ir nusitėpė į savo požemį. Kai kurie tų lavonų be galvų, be rankų, suplėšytai viduriais. Kitų veidai duobėti kaip rėčiai -- taip kulų sukapoti. Varė pro šalį ir mane, bet nei vieno neatpažinau. Vienas panašus į tavo draugą Petrą. Bet nežinau ar jis. Buvau nuvaryta šiandien po pietų. Diena, pats matei, buvo labai karšta. Lavonai aplypę musėmis. Jeigu ten buvo ir Petras, tai vis tiek negalėjau jo atpažinti.

— Ar negalėčiau atsirasti miestely ir pamatyti?

— Vaikeli, neik. Labai saugo visus kelius.

— Eisiu, tik dar nesugalvoju, kaip tai padaryti.

— Neik, vaikeli, neik nors šiandien. Rytoj pakalbėsiu su Rozalija. Gal ji ką nors padės. Lavonai suguldyti prieš namą, kuriame ji gyvena. Aš tuoj atnešiu pieno ir duonos. Tu turbūt nevalgęs. Daugiau nieko neturiu. Tik nedek degtuko, nes gali kas pamatyti. Šiandien tie nevidonai kratė visą kaimą.

Vienu atsikvėpimu Jonas išgėrė puoduką pieno. Senutė įpylė kitą. Tada jis paėmė riekę duonos ir valgė užgerdamas. Kaimo sulojo šuo. Jonas pašoko, pagriebė automatą ir išbėgo į sodą. Šuo nustojo loti. Jonas palaukė ir vėl grįžo.

— Sakyk, Joneli, kaipgi tu ištrūkai? O gal nebuvai su jais? Žmonės sako, kad vakar ten buvusi baisi diena. Labai šaudė. Kai pradėję prieš saulėleidį, tai dar šaudė ir sutemus. Sakė, kad ruskių ten priklojo labai daug, bet ir visi partizanai žuvę. Kiti patys susisprogdinę.

Jonas skubiai valgė duoną ir gėrė pieną, dažnai pasižiūrėdamas į duris ir langą.

— Taip, buvau ir aš. Tik Dievas išgelbėjo. Ir turbūt tam, kad atlyginčiau už tuos, kurie ilsisi turgaus aikštėj. Taip, jie dar kartą brangiai už juos užmokės. Mūsų kraujas, kuriuo mes rašom Lietuvos istoriją, yra labai brangus, o jie už jį dar pilnai neužmokėjo.

— Joneli, tu eik tarp vyšnių atžalų pamiegoti, o aš pasaugosiu. Jeigu kas, pabėgsi upelio krūmais prisidengęs. Per tą raistą čia niekas neateina. Eik, Joneli, o ryt dieną gal ir mėsos kur nors gausiu. Paryčiumi prikelis. Ateik rytoj vakare, tada būsiu grįžusi iš Rozalijos.

Naktis buvo rami ir šilta, bet Jonas miegojo neramiai. Keletą kartų pašoko, bet matydamas tik tamsą, vėl atsiguldavo. Paupės krūmuose visą naktį suokė lakštingalos. Pradėjus aušti, senutė prikėlė, davė maisto, ir paprašė ateiti vakare.

Jonas ėjo. Jo kojos buvo sunkios ir vos galėjo pavilkti, o galva buvo dar sunkesnė. Mintys, kaip žaibai, šokinėjo nuo įvykių prie įvykių. Tarpais atrodė, kad jis nežino kur ir kodėl eina. Tikrumoje ir nežinojo.

Jau gerą laiką keliavo mišku. Senutė, kaimas ir upelis su krūmais buvo pasilikę toli. Jis pasiekė upelį, kuris vingiavo raistu. Didžiulio raisto vidury buvo sala, apau-

gusi krūmais, žemais šakotais ažuolais, o kai kur baltavo ir beržo liemuo. Jis sustojo, apsidairė. Nesimatė ir nesigirdėjo nieko. Tada iš po egles išsitraukė kamštinį plaustą, apsiūtą brezentu gabalu, nusinėšė prie upelio, padėjo ant vandens, atsistojo ant jo ir, medinė karteleva pasistumdamas, pasileido pasroviui. Susilyginęs su sala, plaustą pakišo po krūmais, o pats, vingiuodamas per liūną, žygiavo salos link. Čia seniau buvo ežeras, bet per laiką apsinešęs pluta, ant kurios dabar auga kažin kokia samanota žolė. Jis ėjo senovės lietuvių išgrįstų akmeniu taku, vadinamu kulgrinda, kuris irgi buvo apsemtas vandeniu ir apaugęs tokia pat žole. Užteko padaryti keletą klaidingų žingsnių ir pluta būtų prarijusi. Atsiradęs salos vidury, krito po medžiu ir užmigo. Miegas ir čia buvo neramus.

Pabudus, saulė jau leidosi. Jis gulėjo aukštelininkas ir sekė retus baltus debesėlius. Galvoti negalėjo, nes viskas buvo baltu, neaišku, sujaukta. Pagulėjęs dar valandėlę, atsikėlė, išsiėmė ir duonmaišio gabalą duonos, rūkytų lašinių ir pradėjo valgyti. Lašiniai ir duona tirpo burnoje. Kai pirštai buvo tušti, juos aplaizė, atsisuko skardinę paplokščią bonką ir godžiai atsigėrė. Vanduo buvo šiltas, bet jis buvo ištroškęs ir gėrė skaniai. O kai jau buvo pasisotinęs, paėjo į mišką ir pakėlė sudžiuvusį krūmą. Po krūmu buvo duobė, kurioje gulėjo dėžės pilnos šovinių, granatų, keli automatai ir revolveriai. Išsiėmė kelioliką granatų, didelį mauzerį, o šovinynus pripildė šoviniais. Uždėjo krūmą, aplygino jo kraštus ir grįžo prie savo automato. Keletą granatų surišo į vieną ryšulį, atsuko jų galvutes, visus degtuvus surišo virvute, kad vienu patraukimu sprogtų visos. Ryšulį apvyniojo skudurais ir įsidėjo į duonmaišį. Keletą granatų ir mauzerį įsidėjo į kišenių, o automatą užsimetė ant paties.

(Bus daugiau)

NUOMONĖS IR PAŽIŪROS

FAKTAS — NEŠVENTAS,
KOMENTARAS — NELAISVAS

Karolis Drunga

Prieš daugelį metų, Vytautas Meškauskas, bėpolemizuodamas (nebeatsimenu prieš ką), paskelbė taisyklę, kad faktas turės būti šventas, t. y. perduotas tiksliai bei teisingai, tačiau komentaras galės būti laisvas, t. y. įvairus. Deja, pasisakyme "Kas jungia ir kas skiria?" (Dirva, 1966, I, 19) V. Meškauskas parodė, ir nebe pirmą kartą, kad principai skelbiami dažniausiai kitiems, bet netaikomi sau pačiam.

Atkartoti pusę V. M. pasisakymo, paremta iš piršto laužtais faktais, nėra prasmės. Kam iš Dirvos skaitytojų tai yra įdomu, gali nesunkiai atsiversti jos š. m. Nr. 7-to antrąjį puslapį. Tačiau tenka tik pabrėžti, remiantis dalyvio ir betarpiško stebėtojo padėtimi, kad nei prof. A. J. Greimas nėra Tabor farmoje kam nors sūtlės važiuoti okupuotą Lietuvon "komunizmo gerinti", nei Tabor farmoje nėra būvę nutarimo tai daryti. Tiesa, V. M. pasilieka atvirus duris intarpu "... jei esu gerai informuotas". Tačiau tokios atvirus durys nėra jokios durys, nes, vargu, ar galima suderinti su bet kokios atsakomybės pajutimu masyvius kaltinimus: "...pakarta jau ir taip silpną veiksmų autoritetą.", "...pakartam mūsų dau-

gumos troškimo simbolius". Man labai gaila, kad teko šį kartą vartoti gana šurkščius žodžius, tačiau santykiavimo su okupuota Lietuva klausimas yra tiek jautrus, kad prie jo artintis galima tik su absoliučiu intelektualiniu šaltumu, bet ne su žurnalistiniais burbulais, siekiančiais tik diskredituoti asmenis ar grupes.

Pasisakymo dalyje, skirtoje replikuoti J. Bachuno straipsnio Dirvoje (1966, I, 10) adresu, V. M. nors ir porą kartų apeliuoja į logiką, savo paties žodžių per logikos koštuvą nesijoja ir naudojamas iliustracijos apkarpo pagal jausminius troškimus. Priesistato kaip pabėgėlis nuo komunizmo. Tokie esame mes visi, tik bėgome nevien nuo komunizmo, bet dar papildomai ir nuo rusiškos okupacijos. Tai, žinoma, mūsų tautos istorijoje nieko naujo, nes JAV-se vis dar yra daugiausia lietuvių ar jų palikuonių, pabėgusių nuo rusiškosios okupacijos, nežinint, kad tada Rusija valdė ne Josifas, bet Nikalojus ar Aleksandras. Ir, vargu, ar padėtis būtų kitokia, jei okupacija vykdytų respublikoniška ar demokratiška Maskva. Mažutautų fizinis ar kultūrinis išnaikinimas buvo ir liks pagrindinis rusiškąjo imperializmo bruožas, nežinint su kokia santvarka jis

pats pas save namie besiverstų.

Kad ilgą okupaciją priverčia tautą griebtis didesnio ar mažesnio išoriško prisitaikymo, netenka V. M-ui įrodinėti. Juo mažiau tenka įrodinėti, kad gambiausiai tautos daliai tenka prisitaikyti daugiau negu kolchozo ar fabriko darbininkui. Koks gi pagaliau lieka šiandien kelias talentingam lietuviui (ir ypač jaunosios inteligentijos atstovams) okupuotoje Lietuvoje, jei atitinkamas asmuo pvz., nenori į savo kėdę įsileisti ruko? Vargu, ar prisistatymas krikščioniui demokratu, tautininku ar liaudininku tam padėtų.

Be abejo, nesiekia teigti, jog visi komunistai Lietuvoje yra šiandien užsimaskavę rezistentai. Kiekviena tauta turi nuostolius, kurie už pinigų ar pozicijų ir draugų ir gimines parduos. Taip pat sutinku, kad užsienius ilgesniam laikui negalės pajudėti joks asmuo, nežinint jo poziciją, jei jis neatrodo Maskvai pilnai patikimas. Vienok, ir ši aplinkybė, mano nuomone, nėra pagrindinė apspręsti šimtanuosimintiniai pasistatymai su iš okupuotos Lietuvos atvykstančiais klausimais. Esminiu dalyku, man atrodo, yra mūsų pačių nusistatymas. Jei mes tokiuose susitikimuose dalyvausime su kietą intenciją pasakyti, jog išeivija gal gali su daug kuo sutikti, bet tik ne su rusiškąja okupacija ir Lietuvos nuliutvinimu, tai darosi jau netaip labai svarbu, ar tai išgirs iš okupuotos Lietuvos atvykęs tikras Maskvos šnipas ar idealiai paklusnumą režimui vaidinantis, bet užantyje Konradą Valerodą nešiojantis asmuo. Ir gal tokiu atveju net geriau apsieiti be nuigirdymo ar James Bond metodu, nes pastaruoju atveju Maskva gali nepatikėti, kad išeivijos lietuviai yra darę tikrai kietus pareiškimus.

J. Bachunas, rašydamas savo taikų ir racionaliam išsiaiškinimui kviečiantį straipsnį, vadovavosi patikėjimu mūsų išeivijos kietam nusistatymui ir sveikam protui. Turint tokį patikėjimą, neatrodo baisi ir kiek didesnė taktinių veiksmų laisvė, dėl kurios prasmingumo galima solidariai aiškintis, bet nėra jokio reikalo keltotis.

ATSAKYMAS
KAROLIUI
DRUNGAI

Atrodo, kad būsiu užmynęs ant kažkokios nuospaudos. Kitaip tikrai nebūtų reikalo keltotis. Tačiau diskusijos iš tikro sukasi ne apie nuospaudas ar koliojimo sąvokos apibrėžimą, bet apie taip vadinamą "bendradarbiavimą", kuris taip nemaloniai rėžia B. K. Naujoko ausį. Už tat prie faktų.

"Daktaras Greimas -- didžioji suvažiavimo (santariečių Tabor farmoje - v.m.) atrakcija ... visą laiką suko ir suko, nelyginant vėjarodė nepastoviam orui esant, ir rytus, nors ne tolimuosius, bet maždaug ten, kur Nemunas ir Neris. Ir barėsi, ir piktinosi, ko nevažiudot namo, ko iš viso čia atsidurę, kodėl nestiprinat komunistų partijos, kodėl neprotestuojat prieš Ameriką dėl Vietnamo, kodėl leidžiate kankinti negrus?"

Taip dr. Greimo mintis Dirvos skaitytojams atpasakojo kažkoks Albinas Švėtela 1965 m. rugsėjo 24 d. 102 Nr. Tas atpasakojimas nebuvo nei patikslintas, ar kaip nors pataisytas, ne tik paties dr. Greimo, kuris yra didžiai iškalbingas ir nemažiau raštingas, bet ir kurio nors Santaros-Šviesos federacijos garbės ar tik paprasto nario. Bent aš iki šiol niekur neužtikau ir man atrodo, kad A. Š. atpasakojimas mažai kuo skiriasi nuo mano perduotos versijos.

Aš pats rašydamas Dirvoje apie Greimo paskaitą Chicagoje pabrėžiau, kad jis sakėsi ne tiek norįs ką nors įrodyti, kiek patiesi galvojimą. Taip paties profesorius paragintas, aš p. Drungai didžiai nepatikusiam rašinyje ir pagalvojau, kaip sovietai pažūrėtų į juos sustiprinti atvykusius santariečius. Tik labai piktas žmogus tokiuose prielaidoje galėtų įžūrėti teigimą, kad toks nutarimas tikrai buvo padarytas Tabor Farmoje. Jo, aišku, nebuvo ir kas dar abejoja dėl S-š nusistatymo, tepasiskaito tos organizacijos valdybos pareiškimą. Atvirai kalbant, aš nesuprantu

KITUS VERTINDAMI NENUVERTINKIME SAVĘS

P. Vigras

"Tėviškės Žiburiai" š. m. sausio 6 d. laidoj įsidėjo Pr. Naujokaičio straipsnį "Lietuvos žuvinimas beletristiko", kurio turinį sudaro Jurgio Gliaudos "Agonijos" vertinimas ir dar kai kas.

Pr. Naujokaitis pradėdamas vertinimą ir suminėjęs eilę anuo metu mūsų politiniame gyvenime dalyvavusių asmenų, išskelia knygų autoriumi istorinį ir meninį uždavinį. Toliau į savo klausimą, ar pavykę J. Gliaudai išlikti objektyviu stebėtoju ir vaizduotoju -- suabejoja ir duoda neigiamą atsakymą. Girdi, J. Gliauda tebestovįs Antano Smetonos atsiminimų šešėlyje ir kartu su buvusiu prezidentu pakartoja kaltinimus kitiems asmenims, o ypačiai dėl nesirūpymo gintis karo lauke.

Pr. Naujokaitis teigia, kad prezidento pabėgimas nepalikęs gilesnės reikšmės nei tautine, nei tarptautine, teisine prasme. Jis prezidentą kaltina neveiklumu, bailumu, paliožimu ir daugeliu kitų blogybių. Knygos vertintojas nepatenkintas autorium, kam neminiu dalyku, man atrodo, yra mūsų pačių nusistatymas. Jei mes tokiuose susitikimuose dalyvausime su kietą intenciją pasakyti, jog išeivija gal gali su daug kuo sutikti, bet tik ne su rusiškąja okupacija ir Lietuvos nuliutvinimu, tai darosi jau netaip labai svarbu, ar tai išgirs iš okupuotos Lietuvos atvykęs tikras Maskvos šnipas ar idealiai paklusnumą režimui vaidinantis, bet užantyje Konradą Valerodą nešiojantis asmuo. Ir gal tokiu atveju net geriau apsieiti be nuigirdymo ar James Bond metodu, nes pastaruoju atveju Maskva gali nepatikėti, kad išeivijos lietuviai yra darę tikrai kietus pareiškimus.

Žodžiais labai lengva žaisti. Jų galima suminėti visą virtinę: neveiklumas, bailumas, paliožimas ir kt. Tačiau turime atsiminti, kad jų pavartojimas ne vietoj nesudaro garbės. Jei Pr. Naujokaitis kai kuo abejoja ir nori turėti kitokią nuomonę, tai lygiai taip pat ir aš jo tuo vertinimu esu suabejojęs, ar toks vertinimas iš viso yra ko vertas? Tokiu vertinimu galima nuvertinti ne ką kitą, o tik save.

Niekas nedraudžia turėti kitokią nuomonę, tačiau ji turi būti grindžiama ne kokiais nors sentimentais, bet faktais ir sveiku bei logišku galvėjimu. Kalbėti, kad prezidento pasitraukimas iš Lietuvos nepalikęs gilesnės reikšmės nei tautine, nei tarptautine, nei teisine prasme, yra tik naivus ir pigus pasakymas. Jei prezidento pasitraukimas būtų buvęs toks bereikšmis ir politiniu atžvilgiu menkas dalykas, tai nebūtų buvę galvatarūčiais siunčiama delegacija į Eitkūnus, su tikslu įtikinti prezidentą, kad grįžtų į Kauną.

Sunkiai įtikėtinas Pr. Naujokaičio išsireiškimas, kad už tos delegacijos stovėjusi didelė lietuvių tautos dauguma. Ar toji dauguma, kuri pagal Maskvos nurodymus mingavo ir gatvėse triukšmą kėlė? Delegacijos siuntimas neišėjo iš lietuvių iniciatyvos, bet buvo Dekanozovo pareikalautas. Jei kas dar ir turėjo kokių iliuzijų dėl Lietuvos ateities, tai prezidentas, kaip matyt, jomis visiškai netikėjo, nes kokie įkalbinėjimai jo nusistatymo nepakeitė.

Tokio įvykių raidoj, kuri vystėsi paskutinėmis mūsų nepriklausomo gyvenimo valandomis, nedaugelis susivokė. O partiniai žmonės dar iš šiandien tuos įvykius kitokioje šviesoje nori matyti ir vaizduoti.

Pagal Pr. Naujokaitį, išeitų, kad tie, kurie pastarajame mi-

p. Drungos teigimo, kad ... "santykiavimo su okupuota Lietuva klausimas yra tiek jautrus, kad prie jo artintis galima tik su absoliučiu intelektualiniu šaltumu, bet ne žurnalistiniais burbulais, siekiančiais tik diskredituoti asmenis ar grupes." Kas yra "intelektualinis šaltumas" ir "žurnalistinis burbulas"? Bet nepaisant mano tokio nenusivokimo, man atrodo, kad prie tos problemos prieinama daugiausiai iš jausminio taško. Net ir tokiame intelektualų susirinkime, kaip santariečių suvažiavime, šiuo reikalu aš turiu keletą minčių, kuriomis artimiausiu laiku norėčiau pasidalinti su Dirvos skaitytojais. Čia pat jas paskelbti man neleidžia p. Drungos pradėtas tonas. Jis tinka tik tiksliau neapibrėžtiems burbulams leisti...

Vytautas Meškauskas

nisterių tarybos posėdyje atsisakė priešintis ir įrodinėjo, kad reikia priimti Molotovo įteiktą Lietuvai ultimatumą, pasižymėjo ir veiklumu, ir neapsakoma drąsa ir negalėjo būti įtariami paliožimu. Reiškia, jei tu užpultas nori gintis, arba giniesi -- gali būti pavadintas bailiu ir palydėtas visa eile kitų nepergeriausių prasmę turinčių žodžių. Jais panoro Pr. Naujokaitis papuošti ir prezidentą A. Smetoną.

Neišskėlus pačių pagrindinių dalykų, ko sovietai reikalavo iš mūsų ir iš tų reikalavimų išeinančio prezidento pasisakymo, būtų galima, kartais, susidaryti kitokią nuomonę ir likti abejojančiu. Atleiskite, kad aš juos čia suglaustai pakartosiu.

Sovietai reikalavo: 1. Atiduoti teismui nubausti vidaus reikalų ministrį gen. Skučą ir saugumo departamento direktorių Povilaitį. 2. Sudaryti tokią vyriausybę, kuri būtų priimtina Sovietų Sąjungai ir 3. Laisvas praleidimas į Lietuvos teritoriją sovietų kariuomenės dalinių ir jų paskirstymas įvairiuose centruose.

Taigi tas ultimatumas buvo įžūlus ir nieko gero Lietuvai nežadėjo. Jo priėmimas ir atmetimas valstybės nepriklausomybei gresiančio mirtino pavojaus pašalinti taip pat negalėjo. Laiko buvo maža, reikėjo skubiai veikti ir iš tų dviejų blogybių rinktis tą, kuri buvo geresnė. Mažiau rizikos, tai nulenkti galvas ir priimti visus tris ultimatumo punk-

tus. Tačiau prezidentas, turėdamas mintį sprendimo moralinę vertę, tesutiko tik su antruoju punktu. Būtent: pakeisti vyriausybę.

Visai priešingai samprotavo ministerio pirmininko pavaduotojas K. Bizauskas. Jam pritarė generolai St. Raštikis ir V. Vitkauskas.

Pasirodo, kad patį ultimatumą ir iš jo išeinančias pasėkas ne visi vienai suprato. Kai prezidentas galvojo, kad juo yra žlugdoma Lietuvos nepriklausomybė, tai tuo pačiu metu opozicija raminosi, kad čia nieko blogo nebus, o tik pasikeisianti politinė santvarka.

Be to, Molotovo gera nuomonė apie gen. St. Raštikį, pasakyta mūsų delegacijai Maskvoje, dar labiau suklaidino opoziciją ir ji į besivystančius įvykius žiūrėjo kaip į paprastą reiškinį.

Esamos aplinkybės prezidentui nieko kito neliko daryti kaip pasitraukti. Tas jo pasitraukimas iš Lietuvos yra ne vien tik nesutikimas priimti Molotovo reikalavimus, bet kartu ir protesto pareiškimas prieš smurtą.

Taigi kaip panksčiau, taip ir pastarąjį momentą prezidentas A. Smetona turėjo savo nusistatymus ir tvirtą lietuvišką kelią -- juoėjo ir nelenkė galvos, ar kam patiko, ar ne.

Taip pat nemažiau yra žinomi ir tų keliai, kurie vytlės ir gyveno iliuzijomis. Ak, tos iliuzijos! Jos labai daug kainavo. Ne vienas jas apverkę, bet deja jau buvo vėlu.

KALBOS KLAUSIMU

GRYZKIME PRIE SAVO
GRYNOS KALBOS

Lietuvių greitas palinkimas į svetimybes žinomas iš seno. Buvo laikai kad daugelis mūsų šviesūnijos buvo permirkus lenkų dvasia ir kalba. Naudojant lenkiškus žodžius, jiems lenkų kalba mūsų kalbos negadino, o ją "taise", "puošė": lenkiškus žodžius naudojant, lietuvių kalbos sakiniai buvo jiems "aiškesni".

Vėliau, patekus rusų įtakon kartojo tas pats. Kai laikui bėgant atsirado supratingsnių lietuvių, padėjo pastangas kalbą išgryninti, džiaugėms atsikratę svetimų žargonų -- bet neilgam.

Be svetimybių neapsieinama: nebūsi lietuvis jeigu nekibsi į ką svetima ir tuomet nesidžiaugsi. Tai patvirtino "Gimtosios Kalbos" redaktorius L. Dambriūnas, sąryšyje su Dirvoje tilpusiais pareitą pavasarį mano straipsniukais kalbos klausimu. Jis pareiškė:

"Sakinys gali būti lietuviškesnis su pora nelietuviškų žodžių, už grynų gryniausį sakinį kuris bus sudarytas nelietuvišku būdu." Tas priedas "nelietuvišku būdu" pridėtas lyg pateisinimui kad mūsų kalboje būtinai reikia naudoti nelietuviški žodžiai, nes mes jau negalim išsireikšti savo kalba.

Peršamus mums svetimus žodžius redaktorius L. Dambriūnas vadina "tarptautiniais kultūros žodžiais": "...tarptautiniai kultūros žodžiai kiekvienai kalbai yra būtini. Jie kalbos negadina, o ją taisto."

Savo atsakyme, kad "dauguma tų kultūros žodžių yra kilmės graikų, lotynų, prancūzų kalbų" pabrėžiau kad "tų žodžių šaknys paeina iš tų laikų kai tie žmonės dar šlaituose ožkas ganė -- daug anksčiau negu atsirado jų mokslininkai."

Šio pareiškimo patvirtinimui pasinaudoju didžiojo Webster Tarptautiniu žodynu. Tas žodynas

(Webster International Dictionary, 2660 puslapių didumo), greta angliškų, vokiškų, prancūziškų, lotyniškų, graikiškų, sanskritų ir kitų žodžių, pilnas ir lietuviškų žodžių.

Paduodamas keletą tų žodžių noriu parodyti skaitytojiui kaip tie "kultūros žodžiai" senais laikais toli nuo kultūros stovėjo, ir kad juose nieko garbingo nėra, kas verstų mus jais didžiutis.

PEDAGOGAS: graikų kalboje, padagogos: koks nors "pirmūnas", kad ir ožkų ganytojų "vadas"; vergas palydovas vaikų į mokyklą kai prasidėjo mokymas, su laiku tas pavadinimas priimta mokytojiui.

TOMAS: graikiškai tomos: atpjautas ko nors gabalas, ar duonos riekelė.

EŠELONAS: prancūziškai echelon: kopėčių skersinukas, kai žmonės pradėjo kopėčias dirbdintis (Niekio bendo su rikiute ar laipsniavimu).

DISPONUOTI: Dirvoje, tautinės Kinijos gen. Čiank-Kai-šekas pavadintas "kariuomenių disponuojančiu Formozoje." Lotyniški disponere: dalinti, atiduoti, pervesti kitam, nieko bendo su vadovavimu ar vadovybe.

UŽSIANGAZAVO: Vyt. Meškauskas Dirvoje taip pavadino JAV įsipareigojimą padėti kitiems kraštams gintis nuo komunistų. Prancūziškai: engagier, įsipareigojimas, įsijungimas, aiškiau suprantamas negu "užsiangazavimas". (Gali būti ir įsivėlimas).

ATROFIJA: lotyniškai atrophos: nedavalgės, nedamaitintas, silpstąs kūnu, arba nykštąs del senatvės. Taigi ir dvasinis nykimas, silpnėjimas, gedimas, puivimas, jeigu norima.

Dirvoje liepos 2 d. pereitą vasarą pirmą kartą įtrauktas, bene "aiškesniam supratimui", "kultūros žodis" atrofija, straipsnyje "Atrofijos Pavojus". Iki šiol taip ir pasiliko nežinoma kurių tų dvasinių atro-

(Nukelta į 6 psl.)

PLANINGAS TAUPYMAS
moka gerus dividendus
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

● Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

4½%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL
Federal
SAVINGS & LOAN
ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanietz, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MOSŲ ĮSTAIGOS

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprengsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir palčiai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skybėlės.

Krautuve Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nušimčių!

Mandagus pataravimas lietuvių kalboje.

JAV spauda apie lapkričio 13 žygį

Žygio koordinatoriaus Antano Sniečkaus pranešimas

PIRMAS PUNKTAS

New York Times Reklamos, pavadinimas: "The Baltic Question: An Appeal to the Member States of the United Nations."

a) Ištiso puslapio apgarsinimas pasirodė lapkričio mėn. 7 d. New York Times sekmdieninėje laidoje. Apgarsinimas buvo ketvirtame priede, kurį daugiausia skaito studentai, politikai ir gerai painformuoti sluogsniai. Priedas vadinasi "News of the Week in Review". Šios laidos

pinlas tiražas, kuris pasiekias visos Šiaurės Amerikos ir Havajaus, yra 1,500,000.

b) Ištiso puslapio apgarsinimas pasirodė lapkričio mėn. 8 d. pirmadienį New York Times tarpautinėje laidoje. Pirmadieninė laida, išeinanti Paryžiuje, susumuoja "savaitės įvykius". Ši svarbioji Paryžiaus laida pasiekia diplomatus bei įtakingus asmenis keturiuose žemynuose ir turi 35,000 tiražą. Šios laidos septyntas nušimtas pateka anapus Geležinės Uždangos.

Smulkmenos apie New York Times projektą

a) Ryšium su popiežiaus vizitu, spalio mėn. 4 d., išsiuntėm 1,500 laiškų. Šitie laiškai kvietė žymius amerikiečius dalyvauti manifestacijoje ir paprašė jų leidimo pasirašyti po kreipimui J.T. Čia Amerikoje, septynių -- dešimt nuošimčių atsakymas skaitosi geras rezultatas. Mūsų laiškų atsakymų rezultatai buvo:

Neigiami atsiliepimai be komentarų 1/2%
Neigiami atsiliepimai su teigiamais komentarais 12%
Teigiami atsiliepimai 10%
Viso teigiamų, vienaip ar kitaip atsiliepimų 22%

Turėkime omeny, kad 22% atsiliepimų, remiančių komiteto darbo, gerokai viršija 7 ligi 10% normos. Be to, išsidėmėta, kad buvo gauta teigiamų atsiliepimų pavėluotai, po New York Times apgarsinimo termino.

b) 112 asmenų atsiliepė po New York Times apgarsinimo pasirodymo. Daugelis laiškų buvo amerikiečių publikos, net su finansinėmis aukomis. Daugelis teiravosi apie knygutę, "The Baltic Country", kiti net antrą kartą parašė, prašydami daugiau detalių. Visa eilė žagiminių lietuvių, atitrukusiu nuo lietuvių visuomenės parašė laiškus ar telefonu pareiškė savo pasigėrėjimą ir džiūgumą apgarsinimu. Turėjau du telefono pašnekesius iš Europos, kuriuose buvo pareikštas preliumumas tarptautinės laidos straipsniui. Tie pavyzdžiai yra tik skerspūvis daugelio New York Times reklamos pasekmių. Jungtinių Tautų pasiuntinybės davė žinoti, kad jos iškirpusios reklamą ir kad JAV misija ir JAV valstybės departamentas atkreipė dėmesį į reklamą. Kai kurie asmenys nustebo: 1) aukštu ly-

giu reklamos signatorių, 2) kad lietuviai surinko pakankamai pinigų finansuoti reklamai, 3) kad lietuvių visuomenė turi pajėgumą ir sugeba suredaguoti tokį kreipimąsi. Be abejo, apgarsinimas yra prestižo faktorius, kuris dažnai naudotinas.

ANTRAS PUNKTAS

Keturi spaudos komunikatai ir vienas specialus referatas buvo išsiųsti Amerikos ir tautinių mažumų spaudai, "Press Release" formos buvo naudojamos, trys išėjo prieš manifestaciją ir du po žygio. Kiekvienas komunikatas pasiekė 328 svarbias žinių agentūras, kaip radijo tinklus, vietos televizijas, radijo stotis, laikraščius, žurnalistus, žurnalus ir t.t. Pasiekė ir katalikų, protestantų bei žydų spaudą. Specialus komunikatas buvo išsiųstas pirmadienį, lapkričio 15 d., po pabaltiečių žygio. Spauda buvo gerai painformuota apie visus KLNA užsimojimus.

TREČIAS PUNKTAS

Bendra informacija apie Pabaltijo Valstybes pasiekė amerikonių ir kitų visuomenes dar ir kitais kanalais. Pasiekė įtakingus amerikonus, gyvenančius Niujorko apylinkėse, laišku, prašydami piniginės paramos ir teikdami detales apie Pabaltiečių manifestaciją ir kviesdami juos dalyvauti. Šitie laiškai pasiekė 200 asmenų. Įprasti biznio kanalai pasiekė kitus amerikonus su informacija apie manifestaciją. Susirašinėjimas su policija, parko departamentu, Freedom House ir p.n. padėjo išskleisti žinias. Kviesliai šimties amerikonus dalyvauti manifestacijoje, paramos prašymas miesto rotušėje, aplankyti Jungtinių Tautų misijų pareigūnai -- viskas toliau išpopuliarino Pabaltijo klausimą.

KETVIRTAS PUNKTAS

Chicago Tribune turėjo interviu su komiteto nariais. To pasakoje, Tribunos gruodžio mėn. 7 d. laidoje buvo ilgas straipsnis apie lietuvių reikalus su trumpesnėmis pastabomis apie latvius ir estus. Komiteto įspėjimas išspildė, kai straipsnis buvo užvardintas "Balkan Fight for Freedom Never Stops." Tai yra paprasta ir dažna amerikonių klaida, kurios pasikartojimas motyvavo KLNA vengti termino "Baltic", jei yra abejonių, kad svetimtaučiai sumaišys Lietuvą, Latviją ir Estiją (Pabaltijo Valstybes) su pietryčių Europos valstybėmis, kurios vadinas Balkanų Valstybėmis.

PENKTAS PUNKTAS

Surinkome 18 įvairių ilgo straipsnių, prieš ir po lapkričio 13 d. įvykių, Niujorko apylinkėse. Ligšiolieji surinkome 57 straipsnius iš po visos Amerikos. Dar renkame straipsnius. Labai sunku atkreipti amerikinių laikraščių dėmesį, kadangi dauguma lietuvių organizacijų ir veiksmų mažai dėmesio atkreipia į šią sritį. Užtat, KLNA turėjo stengtis iškovoti vietos amerikonių spaudos skiltyse. Tačiau, ledas lūžta ir pastangos bus lengvesnės ateity.

ŠEŠTAS PUNKTAS

KLNA nariai santykiavo su keitais New York Times skyriais. Įsigyta naudinga patyrimo. Ypač įdomu, yra faktas, kad New York Times, kuris turi vieną iš didžiausių laikraščių bibliotekų, beveik nieko nebeturi apie lietuvių ar Lietuvą. Vyriausias bibliotekininkas nežino, kas yra Baltic Review. Kada buvo užklaustas, ar jis kada nors buvo gavęs lietuvių leidinių anglų kalba, jo atsakymas buvo neigiamas. Paaiškėjo, kad aukšto lygio informacijos stoka amerikiečių spaudos bibliotekose, parodė priežastį, kodėl ir kiti laikraščiai skurdžiai atsiliepia apie lietuvių, Daily News irgi panašiai pasireiškė. Katalikiškoji Tablet jau seniai skundėsi, kad ji neturi medžiagos apie lietuvių reikalus. Chicago Tribune nustebo, kad nėra laikraščio anglų kalba, kuris

Kvartetas, kurį sudaro dvi mamytės Veronika Melinienė, Elena Kidžienė ir jų dukros Marytė Melinytė ir Elytė Kidžintė, vasario 13 d. dalyvaus Minkų radijo koncerte Bostone. Šis kvartetas turi išleides ilgo grojimo plokštelę.

R. Kisieliaus nuotrauka

BISMARCO POLITIKA KLAIPĖDOS KRAŠTE

Klaipėdos kraštas, būdamas lietuvių tautos gyvybiniu centru, turėdavo didelio susidomėjimo plačioje visuomenėje. Apie Mažąją Lietuvą, ypač apie Klaipėdos kraštą, lietuviškoji raštija yra daug kalbama, gvildenamos aktualijos, kurios liečia ne tik Klaipėdą ir jos uostą, bet ir vaizduojama to krašto gyventojų būties, kovos dėl lietuviškos sąmonės ugdymo.

Kryžiuočių ordnui užkariavus prūsų gyvenamas žemes, vokiškoji įtaka į to krašto visuomeninį susitvarkymą ne taip greit pradėjo reikštis, kaip kad užkariavusių buvo tikėtasi. Visas kraštas pasiliko svetimas atėjūnams, o jų pilių sukurtoji įtaka, pasilikdavo tik pilies arba pilių apylinkėse, nušliauždama ne vokiškos gyventojų masės paviršiumi. Visos pastangos gilesne vaga įsibrauti į prūsų sąmonę užkariavėjams nesisekė, nepaisant to, kad užkariavėjai stengėsi įterpti ne vokiškon gyventojų masėn svetimuosius vokiškus kolonistus, kuriems buvo pavesta, patekus į tas mases, sprogdinti vietos gyventojų atsparumą vokiškai įtakai iš vidaus. Nebuvo gailėtasi kraštutiniausių priemonių tam tikslui atsiekti. O vis tik, užsibrėžto tikslo užkariavėjams ne taip greit pavyko pasiekti. Prūsų hercogijos laikais ne vokiškąją Mažosios Lietuvos gyventojų

jų charakterį, to krašto valdovai stengėsi paliesti, kai jų valdymui atsirado pavojus iš Vokietijos, ypač iš kaimyninės Brandenburgo valstybės. Norėdami savo valdymą sustiprinti ir to valdymo tikslą apginti, jie darė nuolaidas.

LIETUVIŲ KALBOS BŪTIS

Lietuvių kalba buvo įvesta ne tik bažnyčiose, bet ir visose vietose įstaigose. Net paties hercogo įstaigoje skirtingieji lietuviams raštai buvo rašomi lietuviškai. Kurfiurstų laikais, kai kaimyninių vokiškųjų valstybių pavojus to krašto valdovams sumažėjo, ėmė mažiau paistyti vietos gyventojų reikalių, smarkiau pradėjo naikinti tai, kas pačių to krašto valdovų vietos gyventojams buvo suteikta. 1701 m. prasidėjo didieji Mažosios Lietuvos lietuviųbe sunkmečiai. Fridrikui I užsidėjus Prūsų karaliaus vainika, prasidėjo lietuvių golgota. Kolonizacija smarkiai vyko. Be to, kraštas susilaukė didelių nelaimių -- karų, o po jų sekė ligos -- maras, kuris nusinešė į kapus daugiau kaip 100,000 lietuvių. Nepaisant to, suintensvintos kolonizacijos maro išnaikintose srityse lietuviai neišnyko, savo būdo nenustojo, lyg pabrėždami savo gyvybingumą ir lietuviškosios dvasios atsparumą.

KOLONIZACIJOS POLITIKA

Prūsų karaliams valdant Mažąją Lietuvą, jos lietuviškumas tarpais atsigaudavo, stiprėdavo. Pažymėtina, kad to krašto lietuviškumas daugiausia stiprėdavo tais laikais, kada Prūsijos karalių valstybė pateko į tarptautinius sunkumus, kai Prūsų valstybė atsidūrė konflikte su kitomis valstybėmis. Kiek vėliau lietuvių kalba iš mokyklų, bažnyčių viešojo gyvenimo, buvo šalinama visuo griežtumu. 1872 m., kai Vokietija, nugalėjusi prancūzus, gavusi kontribucijų, pradėjo kurti vokiečių reichą, kai atsirado Bismarko centralistinė Vokietijos konsolidacijos politika, lietuvių peticijos kaizeriui dėl lietuvių kalbos šalinimo buvo paliktos be pasekmių. Bismarko pradėta Mažoje Lietuvoje lietuvių teisių naikimo politika buvo vykdoma ligi Pirmojo Pasaulinio karo. Taigi, prievarta jau nuo senų laikų lėmė Mažosios Lietuvos žmonių tautinį likimą ir jų būdą.

J. MIŠKINIS

EVANGELIKŲ ŠVENTĖ VASARIO 16 GIMNAZIJOE

Evangelikai moksleiviai, vad. mokykl. Fr. Skerius, sausio mėn. 15 d. suruošė tradicinę Naujų Metų šventę. Šventėje dalyvavo gimnazijos evangelikų kapelionas kunigas J. Urdzė, vokiečių evangelikų parapijos kunigas Rauch, ponis Kilienė, gim. Kibelkaitė, mokykl. Skerys ir visi gimnazijos evangelikų mokiniai. Šventė buvo atidaryta giesme "Dieve, Tėve, danguje." Įvado

žodžius dviem kalbom tarė mokytojas Fr. Skerius, pasveikindamas visus susirinkusius. Dar kalbėjo vokiečių kunigas Rauch'as iš Huettenfeldo. Jis išreiškė viltį, kad tie geri, per eilę metų užmegzti santykiai tarp lietuvių Vasario 16 Gimnazijos Evangelikų Jaunimo Ratelio ir vokiečių bažnyčios būtų toliau puoselėjami ir plečiami. Jis kvietė jaunimą glaudesniai bendradarbiavimui. Po to kunigas J. Urdzė prašė neprarasti ryšių su buvusiais gimnazijos evangelikais mokiniais, nes mums yra labai svarbu, kad jie liktų savo įsitikinime lietuviams ir garbin-tų Dievą, savo tėvų kalbą. Pasaulio Lietuvių Jaunimo Metų proga kunigas Urdzė ruošia nuo š. m. gegužės mėn. 18 d. iki 22 d. Bad Godesberge, Pabaltiečių Studentų bendrabutyje, Annabergo pilyje, evangelikų jaunimo suvažiavimą. Į suvažiavimą bus kviečiami visi buvę evangelikai lietuvių Vasario 16 Gimnazijoje, studentai ir jaunimas iš gimnazijos nuo 14 metų amžiaus.

Petras Vegeris
8 klasė mokinys

MALE HELP WANTED

WANTED AT ONCE

All round class A & B
MACHINISTS to work
ARLINGTON SHOP
COMPANY

Benefits on permanent basis
for right men. Reserved
parking. Pay commensurate.
Apply -- 78 Bow St.,
Arlington, Mass.
or call -- MI 8-9600
Evening appointments
available

(12-13)

TOOL DESIGN— DETAILERS

FOR DIE CAST & TRIMDIES
MAINTENANCE—
GENERAL

Mechanical electrical or hydraulic experience desirable.
Good starting salary & liberal fringe benefits.

Apply in Person or Call
Congress Division

3750 E. Outer Drive
Detroit, Mich.
213 — 891-3400

(11-17)

BORING MILLS
BENCH TOOLMAKERS
HORIZ. MILLS
GRINDERS
(O.D., I.D. AND SURFACE)
W & S TURRET LATHE
Enterprise Machine
Parts Corp.

Enterprise Machine Parts Corp.
wants you full time if you have had
precision toolmakers job shop experience.
Top rates, fringes. Apply:
2731 Jerome
Detroit 12, Mich.
313 — 892-7900

(9-14)

DIE MAKERS
DAY & NIGHT SHIFT
Overtime, paid holidays, long
programs, fringe benefits.
Gathen Industries Inc.
8833 E. 10 Mile Rd.
Center Line, Mich.

(9-14)

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite
"69" MENO GALERIJĄ
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ
KAILIŲ PREKYBĄ
ĮVAIRŲS KAILIAI
"SPARTA" atstovybė
RADJO, RAŠOMOS IR
SKAICIavimo MAŠINOS
MUZIKOS NAMUS
PIANAI IR VARGONAI
Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505
Sav. STASYS ORENTAS
2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

• **Boguslava Drasutienė**, anksčiau mirusio Miko Drasučio našlė, mirė Clevelande ir buvo palaidota sausio 26 d. Kalvarijos kapinėse.

Drasučiai, vyresnės kartos lietuvių imigrantai, buvo pasižymėję ir veiklūs lietuvių organizacijose.

• **Liucė Vasiliauskaitė**, 12-kos metų amžiaus kanklininkė O. Mikulskienės vadovaujamoje mergaičių grupėje, ir B. Smetonienės pianino mokinė, šiomis dienomis vienintelė įrinkta Hodge mokykloje į miesto mokyklų vaikų orkestrą smuikininkė koncertui didžiojoje miesto auditorijoje šeštadienį, sausio 29 d.

Jos brolis Romas, taip pat muzikalus jaunuolis, pasitarnauja pavaduotoju vargonais Šv. Jurgio bažnyčios vargonininkui Ambrazui.

Jo tėvai, Antanas ir Ona Vasiliauskai, yra Dirvos skaitytojai ir rėmėjai.

SLA 14 KUOPOS NAUJOS VALDYBOS VEIKLA

Neseniai įvykusiame SLA 14 kuopos narių minėjime susirinkime išrinkta valdyba tokios sudėties: Vytautas A. Braziulis — pirmininkas, Stasys Lazdinis — vicepirmininkas, Marija

Tramauskaitė — protokolo sekretorė, Marija Misčikienė — izdo sekretorė, Povilas Šukys — išdininkas. Izdo globėjai: Aleksandras Johansonas, Ona Jokūbaitienė, Margarita Jonas. Doktorai — kvotėjai: Danelius Degesys, Julius Abraitis, Alfonsas Martus. Kuopos patikėtiniai kitiems s a m b ū r i a m s: Clevelando Tautybių Kultūrinio Parko Lietuvių Darželiui — O. Baltrukonienė, V. A. Braziulis, J. Misčikas; ALT Clevelando skyriui, spaudos ir radijo Vilties Draugijai, Lietuvių Salės Akcinei Bendrovei, Lithuanian Village Inc. — V. A. Braziulis, S. Lazdinis.

Pirmoji šių metų kuopos narių visumos sueiga kviečiama vasario 1 d., 7 val. vakare Lietuvių salėje, 6835 Superior Avenue. Sueigos darbotvarkėje: izdo sekretoriaus 1965 metų piniginių pajamų ir išlaidų apyskaita, SLA Aukštinio Seimo, įvykstančio šių metų liepos mėnes., Clevelande, komiteto narių pranešimai apie paruošiamuosius darbus bei kitų reikalų aptarimas.

Sueigai pasibaigus, ten pat įvyks tradicinis Vasario šešioliktosios minėjimas kuopos nariams bei jų jų šeimoms. Minėjime tos šventės mintimis kalbės Juozas Stempužis, Clevelando Tėvynės Garsų radijo valandos vedėjas, o Rūta Jokūbaitytė ir kiti kuopos naunieji nariai išpildys trumpą meninę programą. Po minėjimo — kuklios vaišės, kurias paruos veikloji izdo sekretorė M. Misčikienė, kitoms narėms talkinant. Kuopos nariai prašomi susirinkime bei minėjime dalyvauti. (vb)

• **Prieš atnaujindami savo namų arba taip vadinamų "Homeowners", draudimus palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.**

• **Apdraudus reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.**

TRIJŲ IŠKILIŲ VENGŲ MUZIKŲ KONCERTAS

Clevelande visą laiką vyksta judrus ir įvairus meno apraiškų gyvenimas, kuriame retkarčiais praskamba ir mūsų iškiliųjų dailės, muzikos ar dainos atstovų kūrybinis menas. Ateinantį savaitgalį, Vasario 6 d. 3:00 val. po pietų, Severance Chamber Music Hall, 11001 Euclid Ave., turės įdomų koncertą trys vengrų iškilmės menininkai: Tibor Herdan — bas baritonas, Raymond Sidoti — smuiko virtuozas ir Betti Sidoti — pianistė. Koncerto ruošos reikalus tvarko Mrs. Helen Kapuy, judri vengrų kultūrinio parengimo globėja, taip pat dažna dalyvė ir lietuvių kultūrinio apraiškų — koncertų bei dailės parodų — dalyvė, savo butą puošianti mūsų dailininkų kūrinių.

Tibor Herdan — bosas baritonas, gimęs Budapešte, aktyviai dalyvavęs Vengrijos sukilime 1956 metais, po to sukilimo emigravęs į Austriją ir Italiją. Šešerių metų dainavimo studijas baigęs Romos Šventosios Sicilijos Akademijoje, Tibor Herdan yra sėkmingai koncertavęs Romos, Vienos, Amsterdamo, Miuncheno, Hamburgo, Ženevos ir Kopenhagos koncertinėse salėse. Tuo pačiu laikotarpiu sėkmingai pasireiškė ir kaip filmo aktorius-dainininkas. Vaidino ir dainavo Cleopatros, Hanibalo, The Pink Panther, Sodomos ir Homoros filmuose. Nuo 1964 metų Tibor Herdan sėkmingai koncertuoja Šiaurinės Amerikos didmiesčiuose.

Raymond ir Betty Sidoti, vyras ir žmona, gimę Vengrijoje, bet po 1956 metų irgi emigravę į laisvuosius Vakarų, muziką studijavo Vakarų Europos aukštosiose muzikos mokyklose pas žymiuosius šio meno pedagogus. Studijas baigę Clevelando Muzikos Institute, Abu menininkai, "Duo Sidoti" vardu yra koncertavę Italijoje, Olandijoje ir Vakarų Vokietijoje. Koncertavę radijo ir televizijos studijose su Europos ir Šiaurinės Amerikos simfonijos orkestrais, visur turėję geriausius muzikinius publikos ir šios meno srities kritikų įvertinimus.

Trijų iškiliųjų Vengrijos dainos ir muzikos menininkų koncertas Clevelande bus jautri Vengrijos išeivijos šiame krašte kultūrinė demonstracija. Vengrų trijų dainos ir muzikos menininkų koncertas bus įdomus ir kitių tautybių tarpe ir mums lietuviams, dainos bei muzikos mėgėjams, gyvenantiems šiame krašte tuo pačiu emigrantų gyvenimu. Jeigu mes, lietuviai, bendradarbiaujame su kitų tautų emigrantais politiniuose baruose, siekime tokio pat bendradarbiavimo ir kultūrinioose baruose. Yptatingai su tų tautų kultūrininkais, kurie, kaip ir mes, esame išbėję iš savo gimtųjų kraštų tos pačios Rusijos komunistinės šmėklos... (vb)

HELP WANTED MALE

OPPORTUNITY
DIE CAST
DIE REPAIRMAN
Apply
White Industries
46 Sheldon Rd., Berea, Ohio
(9-13)

HELP WANTED MALE

LAYOUT MAN
Sheet metal fabrications. To lay out electrical enclosures. Several years job shop experience necessary.

Formweld Products Co.
1530 Coit Ave.,
East Cleveland
(1 Block North of Euclid Ave.)
(11-12)

CUSTODIANS and SUPERINTENDENTS

Full or Part Time
East or West Side
Excellent positions available for aggressive couples wanting fine residential properties. Salary commensurate with experience and property. Opportunity for advancement. For interview call daily between 9 A.M. and 5 P.M.

UT 1-3377
Bates & Springer, Inc.
Managers
(11-12)

CLERK - TYPIST FOR AUTO AGENCY

To type factory warranty and claims also some filing.

Steady Work — 5 Days
Plus fringe benefits.
Mr. Hershberger
A. D. PELUNIS
OLDSMOBILE
13123 Detroit Ave.
(11-12)

CAREER OPPORTUNITIES

Growing company in the fastener industry has interesting and challenging jobs for EXPERIENCED—

- Cold Headermen
- Trimmer set-up men
- Pointer set-up men
- Cook and economy shaver operators
- Centerless grinders
- Machine repairmen

Good hourly rates, excellent incentive programs and attractive fringe benefits.

THE FERRY CAP & SET SCREW CO.
2151 Scranton Rd. 771-2533
(11-13)

COOK
Short order, neat and clean. Apply in person, mornings only.

UNCLE JOHN'S PANCAKE HOUSE
5412 Northfield Rd.
(11-12)

HOUSEKEEPING MEN

Full time positions for conscientious, reliable men. Salary plus store benefits. Apply Personnel office Second Floor.

HIGBEE WESTGATE
(11-13)

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio
Tel. EX 1-1143

Kviečia visus stoti į klubą nariais.

Lietuvių Klube veikia įvairių lietuviškų laikraščių — žurnalų skaitykla, televizija, transliuojamos Tėvynės Garsų radijo valandėlės programos ir yra įvairiausių kitų pramogų, smagiam savaitgaliui ir šiaip vakarų praleidimui.

MECHANIC

Experience in general factory maintenance, Pine fitting, machine repair etc. Must be able to read blueprints. See Mr. Kamms at

NYLONGE CORP.
1294 W. 70th St.
Cleveland, Ohio
(9-15)

CUSTODIANS SUPERINTENDENTS

FULL TIME—PART TIME
EAST OR WEST SIDE
Excellent opportunity for responsible couples in better apartments. Experience not necessary but preferable. Good starting salary, suite and utilities, with unlimited opportunity for advancement.

Call Weekdays for Appointment
METROPOLITAN MANAGEMENT
PHONE CH 1-0789

GAGE MAKERS
GAGE GRINDERS
TOOLMAKERS
New office and remodeled shop

QUALITY GAGE
968 E. 69 Place
391-9828

MACHINISTS WELDERS

Boring Mill and Lathe Operators
Must be able to qualify on ASME code test plate.

Rough Grinders
GLASCOTE PRODUCTS, INC.
20900 St. Clair Cleveland, O.
An Equal Opportunity Employer

HELP WANTED FEMALE

WAITRESSES

Experienced Preferred
Will Train
Apply in Person
2 P.M. to 5 P.M.
Brown Derby Skyway
4998 Rocky River Dr.
(11-13)

WAITRESSES
full Time. Age 21-40.
Excellent clientele.—Good Tips.
Apply between 1 PM and 2 PM
ROMAN GARDENS
12207 Mayfield Rd. GA 1-2700
(11-12)

WAITRESSES
Experienced. Full or part time openings for luncheon and dinners. Meals and uniforms provided. Good clientele. Good Tips. Entrance from Carnegie Medical Bldg.
SHERWIN'S UNIVERSITY INN
10501 Carnegie
Formerly CROSBY'S RESTAURANT
(11-13)

SALAD GIRL
Experienced. Full or part time openings for luncheon and dinners. Meals and uniforms provided. Entrance from Carnegie Medical Bldg.
SHERWIN'S UNIVERSITY INN
10501 Carnegie
Formerly CROSBY'S RESTAURANT
(11-13)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

VASARIO 5 D. Ateities klubo balius.

VASARIO 13 D. Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo sukakties minėjimas, rengia ALT Clevelando skyr.

VASARIO 20 D. Aukuro ansamblio išvykoms paremti dailės, Rengia Vysk. Valančiaus mokyklos tėvų komitetas.

VASARIO 27 D. Prel. M. Krupavičiaus 80 m. amžiaus sukakties minėjimas — rengia ALT Clevelando skyrius.

KOVO 6 D. Kaziuko mugė, Rengia Nerfngos Skaucų Tuntas.

* KOVO 12 ir 13 d. d. Mikalojaus Ivanausko liepsnos tapybos dailės paroda Naujosios parapijos salėje.

KOVO 13 D. Naujosios parapijos choro pagerbimas, Rengia LB II-ros apyl. valdyba.

KOVO 27 D. Šv. Kazimiero Lit. Mokyklos rengiami pietūs Naujosios parapijos salėje.

BALANDŽIO 3 D. A ukuo ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 16 D. Vysk. Valančiaus mokyklos abiturientų, tėvų ir rėmėjų balius.

BALANDŽIO 17 D. Margučių ridinėjimas. Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BALANDŽIO 23 D. PLB specialius parengimas.

GEGUŽĖS 1 D. Motinos Dienos minėjimas, Rengia Neringos Skaucų Tuntas.

GEGUŽĖS 7 D. Dirvos balius Carter viešbutyje.

GEGUŽĖS 8 D. Motinos Dienos minėjimas, Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BIRŽELIO 5 D. 1966, Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos mokslo metų užbaigimas.

BIRŽELIO 19 D. Vysk. Valančiaus mokyklos gegužinė.

Rugsėjo 24 d., Dirvos Vakaras Šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGSĖJO 25 D. Tautos šventė—Lietuvių Diena, Rengia Lietuvių Bendruomenė.

SPALIO 15 D. Šv. Kazimiero Lit. Mokyklos parengimas.

SPALIO 22 D. Lithuanian Village inc. parengimas Lietuvių salėje.

MICHIGAN

WANTED

JOURNEYMEN DIE MAKERS

Job shop experience. Long program. 58 hours per week. Fringe benefits.

J. W. TOOL & DIE CO.
21260 W. 8 Mile
Southfield, Mich.
(8-14)

MALE

ATTENTION

ALL JOURNEYMEN

ELECTRICIANS

If you are interested in permanent employment with the best of working conditions and earnings—Champion Spark Plug Co.Ceramic. Division has and immediate opening for you.

Insurance, pension plan, and other liberal benefits are available.

APPLY

CHAMPION SPARK PLUG CO.
8525 BUTLER
HAMTRAMCK, MICH.

An Equal Opportunity Employer

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Prof. Vladas Jurgutis, buv. Vytauto Didžiojo ir vėliau Vilniaus Universitetų ekonomijos mokslų fakulteto dekanas, žymus Lietuvos ekonomistas ir mokslininkas, mirė Lietuvoje 1966 m. sausio 9 d. Palaidotas Palangoje šalia savo tėvų kapo.

NEW YORK

• ALT S-gos 1-sis ir 11-sis skyriai New Yorke ruošia Dirvos 50 metų sukakties minėjimą, kuris įvyks š. m. kovo 12 d. Winter Garden salėje, Brooklyn, N. Y.

Programoje prof. dr. J. Puzino paskaita "Lietuvių spaudos apžvalga" ir Dirvos redakcinės kolegijos narės Emilijos Čekienės žodis.

Meninė dalis ir vaišės.

• Daiva ir Romas Keziai susilaukė dvynukų — berniukų. Be šių jie augina dar du sūnus.

Romas ir Daiva yra populiariai New Yorke akademini jaunimo visuomenininkai.

CHICAGO

• K. Rožanskas prisiuntė Chicagos Anglijos Lietuvių Klubu vardu auką Dirvai 5 dol.

Klubo vadovybei ir nariams už dėmesį spaudai reiškiamo viešą padėką.

• Kongresmanas William T. Murphy, grįžęs iš kelionių po pietinį Vietnamą, Pakistaną ir eilę kitų kraštų, sutiko vasario 13 dieną kalbėti minint Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje. Minėjimas įvyksta 2 val. po pietų. Ruošia Chicagos Lietuvių Taryba.

BOSTON

VISI Į TALKĄ

Kiekvieno lietuvių širdyje, o neretai ir žodžiuose rasime jautrių sentimentų: O kaip norėčiau, bent pamatyti, pajusti gimtąją žemę po kojų... Žodžiams nėra galo, tačiau jų neužtenka, reikia veiksmo.

Lietuviai dainavo nuo senų senovės, daina veržėsi iš sielos gelmių supindama į save valandas, dienas, metus ir visą gyvenimą.

Kodėl mes daromės nepareigingi ir atbukę lietuvių sielos šauksmui — dainai? O dainuoti galime visi — jauni ir seni. Todėl kviečiami visi jungtis į Bostono mišrų chorą vadovaujant komp. J. Gaideliui. Repetacijos tik vieną kartą savaitėje. Nebijokite, niekas jūsų "nėskringuos". Jei chore vadovuos — esant tik judviem — paprašys padainuoti gamą, tai tik dėl to, kad paskirtą vietą: į dešinę ar į kairę.

Ilgai negalvokime, visi, kas tik jaučia dainos galią ir reikšmę — ateikite — repetacijos kiekvieną trečią dieną 7:30 val. vakaro Tautinės Sąjungos Namuose.

Valandėlei užm ir ši me fabrikus, įstaigas ir pilką kasdienybę. Prisi d e s i m e prie gražaus lietuviško darbo, o kartu atliksime ir pareigą tėvynei, — kurią privalo atlikti kiekvienas lietuvis.

Choro Valdyba

NEUŽMIRŠKIT
LAIKU
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

AUKOS DIRVAI

P. A. Bakšys, Chicago . . 3.00
A. Petrauskis, Cleveland . 5.00
R. Nemickas, Highland, Ind. 4.00
A. Radvila, Chicago, . . . 1.00
A. Butkevičius, Chicago . . 4.00
J. Žebrauskas, Chicago . . 2.00
F. Janonis, Brockton, Mass. 4.00
Č. S. Tamašauskas, Phila. 4.00
A. Griauzdė, So. Boston . . 5.00
P. Guobys, Toronto . . . 5.00
V. Gudaitis, Chicago . . . 5.00
Vl. Skirmantas, Kenosha . 1.00
Ant. Kleiza, Manchester . 2.00
A. Cieminis, Rochester . . 1.00
P. Šileikis, Chicago . . . 5.00
P. Povilaitis, Great Neck . 3.00
J. Namiškas, Chicago . . 1.00
A. Dausa, Schomberg . . . 4.00
K. Miltakis, Detroit . . . 2.00
J. Maurukas, Richmond . . 4.00
M. Karaša, Baltimore . . 4.00
J. Rekašius, Detroit . . . 5.00
V. Malinauskas, Chicago . 3.00
A. Vaišnys, Waterbury . . 4.00
K. Žukauskas, Santa Ana . . 4.00
Z. Jankus, Cleveland . . . 5.00
M. Abromaitis, Toronto . . 5.00
A. Plioplys, Toronto . . . 9.00
Vl. Kazlauskas, Toronto . . 2.00
Iš než. auk. per Kasnūną, Chicago . 10.00
K. Pocius, E. Chicago . . 4.00
V. Smalžys, Winnipeg . . 1.00
J. Juškaitis, Berwyn, Ill. . 2.00

DETROIT

REIKALINGOS DVI BENDRUOMENĖS

Detroito visuomeninio gyvenimo veikla ir kultūrinis gyvenimas patys suformavo dvi lietuvių grupes, kurios atskirai lanko kultūrinius rengimus, koncertus ir atskirai pasireiškia kolonijos kultūriname gyvenime. Todėl ir nenuostabu, kad buvo dvi Kalėdų eglutės, du Naujų Metų sutikimai, kur žmonių pasiskirstymas irgi maždaug lygus. Žinoma, Detroito vykstantieji rengimai, kurie būna daugiausia Lietuvių namuose, sutraukia visgi daugiau žmonių, negu kad panašūs rengimai daromi Detroito užmiestyje. Taigi, turime Detroito užmiečio lietuvių grupę ir Detroito miesto lietuvių grupę, kuri vis dar prisilaiko Lietuvių namų ir Šv. Antano parapijos, Pastaroji grupė yra daug stipresnė ir gyvatingesnė, tačiau neturi savo bendruomenės valdybos.

Dabartinė LB Valdyba yra susigvenusi su užmiečio lietuviais ir visai nutolusi nuo paties Detroito lietuvių gyvenimo ir jo kultūrinių reikalų. Visą daro ir vykdo ir kultūrininkai ir menininkai tik savo pasiryžimu ir auka. Besiartinant Bendruomenės rinkimams, reiktų detroitiečiams sukrusti ir išsirinkti LB valdybą iš savųjų tarpo, kurie daug nuširdžiau ir efektingiau galės padėti tiems, kurie dar stengiasi pagyventi kolonijos kultūrinį gyvenimą. (d)

A. A.

ALFONSUI MOCKUI

tragiškai žuvus, žmonai NIJOLEI, sūnui ANTANUI, dukrelei ISMENAI ir p.p. GRINIŲ šeimai širdingą užuojautą reiškia

Bogotos Lietuvių Moterų Klubu narės

Mieliems draugams

BRUTENIUI ir ROMUI VEITAMS

bei jų šeimoms, brangiai motinai mirus, reiškiamo gilią užuojautą

Danutė ir Liong. Izbiškai
Felicija ir Vyt. Izbiškai

Didelio skausmo valandoje mielam bičiuliui BALIUI KARAZIJAI ir jo žmonai IDAI, sūnui

A. A.

RAMŪNUI KARAZIJAI

tragiškai žuvus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Elena ir Mykolas Gureckai

Brooklyno lituanistinėje mokykloje per Kalėdas buvo suvaidintas Betliejus.

R. Kisieliaus nuotrauka

'ŽIEMOS PASAKA' BROOKLYNO LITUANISTINĖJE MOKYKLOJE

New York'o apylinkėse lietuvių vaikučiai turi dvejus Kalėdas. Pirmos Kalėdos būna namie -- savo šeimos tarpe, o antrosios kasmet įvyksta Brooklynne šeštadieninėje Maironio Vardo mokykloje. Ši tradicinė šventė, kitaip vadinama "Kalėdų Eglute" visada būna didelių ir mažų nekantriai laukiamas įvykis. Eglutės vakaro rengimas sutelkia pajėgas daugumos tėvelių, kurie, pagal savo išgales, talkininkauja mažiesiems programos dalyviams. Vyriausiu vakaro ruošimo vadovu būna kasmet naujai išrinktas Tėvų Komitetas. Kasmet mokyklos scenoje būna pastatomas spalvingas veikalukas, pritaikytas šventės nuotaikai ir ypač patrauklus mažiesiems žiūrovams, su vaikų džiaugsmu stebintiems lietuvišką Kalėdų senį, nykštukus, snieguoles ir miško žvėrelius, kurių būna pilna scena. Po programos Kalėdų senis išdaliną vaikams dovanas, o vėliau visi pasklinda po mokyklos sales. Vieni vaišinasi mamųčių paruoštais užkandžiais, kiti bando laimėti įvairenybių laimėjimuose, o padėjusieji linksmynasi prie šokių muzikos. Šitoks jausmas, šeimyniškas subuvimas sutraukia daug publikos, kuri vos telpa Apreiškimo parapijos patalpose.

Šiemet Kalėdų eglutės vakaras New York'e įvyko sausio 16-tą dieną. Tėvų Komitetas, vadovaujamas pirm. K. Kudžmos ir talkininkaujamas būrio tėvelių bei mokytojų, surengė tikrai gražų ir nepamirštamą vakarą. Pradžioje mokytoja J. Gerdvilienė paruošti vaikučiai pasirodė vaizdelyje "Tylioji naktis", kuriame dalyvavo piemenėliai, asilukas, Trys Karaliai ir Šventoji Šeima su užgimusi Viešpačiu. Ypač žavingi buvo mažieji

ji angelukai, kuriais gerėjosi visa publika.

Pagrindinė daly buvo išpildytas veikalėlis "Žiemos pasaka", kurį specialiai parašė vienas iš mokinių tėvelių. Žinomas rašytojas, menininkas ir redaktorius Paulius Jurkus. Veikalą režisavo ir pats jame senį Šaltį vaidino aktorius Tadas Alinskas, taip pat Maironio mokyklos "Šeimos" narys. Kiti visi vaidintojai bei šokėjai, žinoma, buvo mokyklos mokiniai. Čia šoko ir vaidino gražios snieguolės, juokingi nykštukai, voverytės, kiškiukai, lapė su pingvinu, laumė, našlaitė Aldutė, Šaltis ir pats Kalėdų senelis -- St. Vaškio asmenyje. Idomius kostiumus pasiūvo

vaidintojų mamytės, o jų projektus paruošė ir vaidinimui šokių išmokę tautinių šokių mokytoja J. Matulaitienė. Dekoracijos piešė dail. P. Osmolskis, muzikos efektus tvarkė A. Prekeris, apšvietimą V. Kidolis, kituose darbuose talkininkavo mokinių tėveliai. Ties patys tėveliai, vieni kitiems pagelbėdami, suaukojo ir surengė užkandžių bufetą, laimėjimus, o vėliau linksmynosi su savo vaikučiais ir svečiais.

Tos visos sukauptos pastangos turi gražų ir prasmingą tikslą: parodyti, kad lietuviška mokykla tremtyje gyvuoja, kad ją reikia išlaikyti, remti ir neapleisti. Tikslas yra patraukti kuo daugiau mažųjų lietuviškų širdžių ir paveikti kuo daugiau tėvų, kad jų vaikai mokytųsi ir mylėtų savo kalbą ir pažintų savo kilmę.

Alg. Šilbajoris.

Brooklyno Maironio mokyklos mokiniai vaidina "Žiemos pasaką".

R. Kisieliaus nuotrauka

SPORTO KLUBŲ DĖMESIUI

Šiuo pranešimu skelbiame Sąjungos žiniai naujas ŠALFAS S-gos narių kvalifikavimosi taisykles. Šios taisyklės buvo priimtos ir patvirtintos visuotiniame Sąjungos suvažiavime, įvykusiame š. m. sausio mėn. 22-23 d.d. Detroito. Anksčiau šiuo klausimu skelbtos taisyklės ar nuostatai nuo šio pranešimo paskelbimo dienos skaitomos nebe galiojančiomis. Taisyklių skelbiamų šiame pranešime galiojimo data prasideda nuo šio pranešimo paskelbimo dienos ir privalo būti vykdomos.

1. ŠALFAS S-gos nariais gali būti:

a) Lietuviškos kilmės asmenys, kurių lietuviškumo laipsnis yra nemažiau kaip 50%;

b) Visi kiti asmenys gali būti priimti į ŠALFAS S-gą tik Centro Valdybai pristatytus Visuotiniam Suvažiavimui, kuris turi išnešti nutarimą;

c) Visi esantieji Sąjungos nariai, registruoti 1964 m. ŠALFAS S-gos sąrašuose, ar anksčiau, yra paliekami pilnateisiais ŠALFAS S-gos nariais.

2. Asmuo įstodamas į ŠALFAS S-gą ir pasirašydamas įstojimo lapą (Forma Nr. 2), pareiškia savo kvalifikaciją tinkamumą. Įstojimo lapas turi būti užpildytas pilnai ir kvalifikacijos patikrinimas turi būti išsamus ir būtinai parašy-

tas pačio įstojančio ranka.

Pastaba: Nepakankamai išsamiai užpildytas įstojimo lapas privalo būti pakartotinai užpildytas ir iki tas neatliekamas, asmuo sušpenduojamas.

3. Klubo pareigūnų pareiga patikrinti ar asmuo atitinka ŠALFAS S-gos nario kvalifikacijas. Klubu vadovybė neša didžiausią atsakomybę dėl netinkamo nario registravimo.

4. Sporto Apygarda ir Centro Valdyba gali tikrinti įtartinų narių kvalifikacijas.

5. Dėl narių kvalifikacijos netinkamumo skundus gali duoti sporto klubai, administraciniai organai ir pavieniai ŠALFAS S-gos nariai, jei turi davinį tai įrodyti. Skundai duodami atitinkamai Sporto Apygardsai arba Centro Valdybai.

6. Sporto Apygarda ar Centro Valdyba gavus tokį skundą, vienos savaitės bėgyje painformuoja skundžiamo asmens klubą apie skundo gavimą.

7. Jei skundas pasirodo pamatuotas ir skundžiamasis asmuo iš ŠALFAS S-gos narių išbraukiamas, tuomet visos pasėkmės, bei rungtynės, kuriose skundžiamasis asmuo dalyvavo po jo išbraukimo yra anuliuojamos.

Pastaba: Varžybos įvykdytos prieš skundžiamą klubą painformavimą apie skundo gavimą, kiekvienu atveju užskaitomos.

Centro Valdyba

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo valdybos nariui

BRUTENIUI VEITUI,

jo broliui ROMUI ir šeimoms, liūdesio valandoje, mirus jų brangiai motinai Lietuvoje, reiškiamo giliausią užuojautą

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS
FONDO VALDYBA

Emilija Čekienė,
Jurgis Kiaunė,
Antanas Senikas ir
Jonas Valiukėnas

Brangiam Vyru ir Tėvui

BRONIUI KUZMICKUI-KUZMAI

staiga mirus N. Zelandijoje, žmoną

Marytę, sūnų Audrį ir dukterį

Grožvydą giliai užjaučiame

Juzė Bytautienė,
Juozas ir Ona Briedžiai,
Lionginas ir Jūratė Pečiūrai